

MEDIA DIVERSITY
INSTITUTE

20
25

MLADI U MEDIJSKOM OGLEDALU

MLADI U MEDIJSKOM OGLEDALU 2025

MLADI U MEDIJSKOM OGLEDALU 2025

Izdavač

Krovna organizacija mladih Srbije
Institut za medije i različitosti - Zapadni Balkan

Za izdavača

Milica Borjanić

Autori

Ivan Subotić
Stefan Janjić

Svi pojmovi koji su u tekstu upotrebljeni u muškom gramatičkom rodu obuhvataju i muški i ženski rod osoba na koji se odnose.

Ovo istraživanje izradili su u saradnji Krovna organizacija mladih Srbije i Institut za medije i različitosti - Zapadni Balkan. Istraživanje je ko-finansirano od strane Evropske unije kroz projekat "YOU(th) CARE for CHANGE: Engaging new generations on innovative, joint and multidimensional actions addressing the Global Challenges", kao i kroz projekat "Young Media - Media for and with young people" DW Akademie, koji podržava Ministarstvo za ekonomski razvoj i saradnju Savezne Republike Nemačke.

Stavovi i mišljenja izraženi u ovoj publikaciji odgovornost su autora i izdavača i ne predstavljaju nužno stavove Evropske unije, Ministarstva za ekonomski razvoj i saradnju Savezne Republike Nemačke, kao ni DW Akademije. Evropska unija, Ministarstvo za ekonomski razvoj i saradnju Savezne Republike Nemačke, kao ni DW Akademija ne mogu se smatrati odgovornim za njih.

Ivan Subotić
Stefan Janjić

MLADI U MEDIJSKOM OGLEDALU 2025

Beograd, 2026

SADRŽAJ

Uvod	1
PRETHODNA ISTRAŽIVANJA	13
Politički okvir	13
Aktivistički okvir	16
Komunikativni i medijski okvir	19
ANALIZA MEJNSTRIM MEDIJA	21
METODOLOGIJA	22
OPŠTI NALAZI	24
PORTALI	27
Uvod	28
Tema	31
Geografski obuhvat	34
Akteri	35
Kontekst	41
Rod mladih	43
ŠTAMPA	44
Uvod	45
Tema	47
Geografski obuhvat	49
Akteri	50
Kontekst	53
Rod mladih	55

TELEVIZIJE	56
Uvod	57
Tema	59
Geografski obuhvat	61
Akteri	61
Kontekst	63
Rod mladih	63
ANALIZA INSTAGRAM STRANICA	64
Uvod	65
Metodologija	69
Opšti nalazi	70
Funkcije objava	75
Nalozi kao platforme za PR	75
Nalozi kao platforme za izveštavanje	81
Nalozi kao platforme za infotejment	84
Jačanje solidarnosti	86
ZAKLJUČNA RAZMATRANJA	88
LITERATURA	93

UVOD

Istraživanje „Mladi u medijskom ogledalu“ (MUMO) sprovodi se od 2017. godine, a cilj mu je suštinski jednostavan: da sagleda kako se u Srbiji izveštava o mladima. Međutim, da bi se na tom planu dobila sveobuhvatna slika, bilo je neophodno modifikovati i prilagođavati metodologiju, od početne ideje koja je obuhvatala samo mejnstrim medije, do kasnijih izdanja u kojima smo nastojali da sagledamo različite perspektive „izveštavanja“, uključujući i one koje bi se mogle nazvati nekonvencionalnim, poput Jutjub i Tiktok klipova.

Serijal MUMO donosio je raznovrsne uvide o trendovima u ovoj oblasti, ali su se neki od zaključaka ponavljali gotovo refrenski: na primer, da su mejnstrim mediji za mlade najpre zainteresovani ukoliko je reč o počiniocima ili žrtvama određenih krivičnih dela. Zbog toga je i među temama najdominantnija varijabla bila „Bezbednost mladih“. Uzmimo za primer naš izveštaj za 2022. godinu¹ : tada je ova tema činila čak 43% korpusa. Nije postojao bilo kakav okvir u kojem bi se o uspesima mladih, ili o nekim društvenim pitanjima od važnosti za mlade, izveštavalo u tolikoj meri. Fokus medija je tada bio na pucnjavi i pokušaju ubistva u Obrenovcu, mladim pljačkašima iz Beograda, Novog Sada i Pirota, hapšenjima mladih dilera u Vrbasu, Kladovu i Beogradu, tinejdžeru iz Lazarevca kojeg je izujedao pas, ali i na drugim zločinima, samoubistvima i kriminalnim obračunima. Koristimo ovo tek

---

1 Stjepić, D. & Subotić, I. (2023). Mladi u medijskom ogledalu 2022. Beograd: Krovna organizacija mladih Srbije.

kao ilustraciju, jer bi se slični obrasci mogli pronaći u svakom od dosad objavljenih MUMO izveštaja. Ovaj je nalaz veoma važan u svetlu svega onoga što je donela (ni sa čim uporediva) 2025. godina. Budući da su mladi godinama dominantno predstavljeni kao nasilni i dekadentni, takva je medijska slika mogla da utiče na očekivanja oba spektra političke scene u Srbiji nakon pada nadstrešnice na Železničkoj stanici u Novom Sadu. Onaj deo građana i građanki koji je podržao studentske proteste bio je iznenađen što se pokazalo da mladi nisu apatični, neempatični i apolitični, tj. što prizor mladih na ulici nije odgovarao onom šablonu na koji su se navikli u medijima. Drugi deo građana, koji se protestima protivio, takođe je svoju perspektivu mogao da gradi na dobro poznatim medijskim narativima - svaka vest o incidentima na protestima mogla je lako da se uklopi u stereotipnu predstavu o mladima koji nas „vode u propast“. Dakle, i jednima i drugima je polazišna tačka mogla biti ista: prvi su se spram nje prijatno iznenadili, a drugi su spram nje gradili potvrdu teze o mladima kao opasnoj grupi.

S obzirom na to da je 2025. godina protekla u znaku mladih, delovalo je da nam dosadašnji koncept analize, fokusiran na konkretan vremenski isečak (uglavnom dvonedeljni) ne bi na najadekvatniji način predstavio složenost društvenog i političkog konteksta kojem smo kao društvo svedočili u prethodnom periodu. Zbog toga je korpus MUMO 2025. raspršen, tj. okrenut ka ključnim događajima iz 2025. To znači da je materijal - umesto u kontinuitetu - prikupljan za one datume koji su se pokazali kao važni.

- 16. januar** Teže povređena studentkinja Pravnog fakulteta tokom blokade raskrsnice, kada ju je udario automobil
- 24. januar** Organizovan prvi potrošački protest „Generalni štrajk“; Povređena je studentkinja koja je učestvovala u blokadi na Novom Beogradu, kada je na nju naleteo automobil
- 27. januar** Organizovan protest „Pod našom (auto) komandom“
- 28. januar** Napad na studente u Novom Sadu, nakon čega su Miloš Vučević (premijer) i Milan Đurić (gradonačelnik Novog Sada) podneli ostavke
- 1. februar** Održan veliki protest u Novom Sadu „1. 2. na 3 mosta“, uz blokadu tri novosadska mosta
- 15. februar** Održan veliki protest u Kragujevcu „Sretnimo se na Sretenje“
- 1. mart** Održan veliki protest u Nišu „Studentski edikt“
- 6. mart** U Pionirskom parku u Beogradu „Studenti koji žele da uče“ postavljaju improvizovano šatorsko naselje koje će dobiti neformalni naziv Ćacilend
- 13. mart** Emitovan tajno snimljen razgovor u novosadskom odboru Pokreta slobodnih građana, nakon čega je uhapšeno šestoro aktivista
- 15. mart** Održan skup „15. za 15“ u Beogradu
- 14. april** Započeta velika blokada RTS-a

- 15. april** Završetak „Ture do Strazbura“
- 28. april** Incidenti kod Fakulteta sporta i fizičkog vaspitanja (DIF) u Novom Sadu
- 1. jun** Održan protest „Vostani Srbije“ u preko 30 gradova širom Srbije
- 28. jun** Veliki vidovdanski protest u Beogradu
- 14. avgust** Održani su protesti „Večeras pucate po šavovima“ u više gradova. Demolirane su tri kancelarije SNS u Novom Sadu. Objavljeno je više svedočenja o policijskoj brutalnosti. Pretučen je, među ostalima, i narodni poslanik Peđa Mitrović (SSP).
- 19. avgust** U Beogradu je održan protesti „Nikolina svi smo - uplašeni nismo“ u znak podrške studentkinji FPN Nikolini Sinđelić. U Novom Sadu započeta blokada suda u znak podrške uhapšenima.
- 5. septembar** Veliki protest u Novom Sadu. Nakon sukoba manje grupe prisutnih sa policijom ispred Filozofskog fakulteta, započinje policijska tortura u kampusu i okolnim ulicama. Policija je zauzela zgradu rektorata.
- 1. novembar** Održan je veliki, miran komemorativni skup u Novom Sadu, a manji skupovi održani su i u Nišu i Beogradu.
- 28. decembar** Održana akcija „Zajedno raspisujemo pobedu“ širom Srbije.

Uz ovaj set datuma, koji smo odabrali za mejnstrim medije, u drugom delu istraživanja (fokusiranom na Instagram naloge studenata u blokadi) dodatno smo sagledali deset događaja čiji je cilj bio povezivanje studentskog pokreta s drugim društvenim grupama, a u tom smislu i jačanje solidarnosti. U tom svetlu, razmatrani su sledeći datumi:

- 5. februar** Održan veliki skup penzionera u Beogradu u znak podrške studentima
- 25. februar** Održan veliki protest prosvetnih radnika u Beogradu koji su podržali studenti i srednjoškolci
- 8. mart** Održan protest „Studenti rame uz rame sa radnicima“
- 9. mart** Studenti u blokadi pozivaju građane da formiraju zborove kao format neposredne demokratije
- 26. mart** Održan veliki protest „Svi do mosta, jer je dosta“ u znak podrške prosvetnim radnicima
- 1. maj** Prvomajski protest studenata i sindikata u Beogradu
- 18. avgust** Protest podrške političkim zatvorenicima ispred suda u Novom Sadu.
- 15. septembar** Održan je **protest poljoprivrednika** iz Vojvodine ispred Banovine u Novom Sadu, a podržali su ga i studenti u blokadi uz slogan „**Traktor stiže huljo moja**“.

5. novembar Protest podrške Dijani Hrki

21. decembar Održan protest „Ili oni ili mi“ u Novom Pazaru kao vid podrške i solidarnosti s profesorima i studentima DUNP

Primarni metoda MUMO25 biće kvalitativna analiza, s ograničenim kvantitativnim doprinosom. Analizom mejnstrim medija prikupljeno je 180 obuhvata izveštavanja (20 događaja x 9 medija), a analizom studentskih naloga 450 (30 događaja x 15 naloga). Broj jedinica analize ne treba izjednačavati s brojem obuhvata, s obzirom na to da je moguće da pojedini izvori uopšte nisu pokrili određeni događaj, kao i da su neke događaje pokrili većim brojem sadržaja. S obzirom na dinamiku posmatranih medija, sadržaji studentskih naloga i portala prikupljeni su za dan kada se događaj odigrao, s minimalnim odstupanjima za koja smo se opredeljivali radi konzistentnosti.²

---

2 Ukoliko je najznačajniji deo tih događaja bio kasno noću, analizirano je izdanje TV emisije i novina od narednog dana, tj. prvog dana kada je, objektivno gledano, medij mogao da izvesti o događaju. U slučaju Instagram naloga takođe su, za određene događaje, analizirani kasniji datumi, s obzirom na to da su zbog modela funkcionisanja studentskog pokreta određena saopštenja i najave dati tek kada je postignut konsenzus o tekstu / sadržaju.

O Krovnoj organizaciji mladih Srbije:

Krovna organizacija mladih Srbije³ (KOMS) savez je udruženja mladih i za mlade, osnovan 12. marta 2011. godine. Trenutno je u njegovom članstvu 106 organizacija (udruženja mladih i za mlade). KOMS predstavlja najviše nezavisno predstavničko telo mladih u Srbiji, čija je misija da razvija nacionalnu omladinsku politiku, kroz zastupanje interesa mladih, razvijajući partnerski odnos s institucijama, međusektorsku i međunarodnu saradnju, kao i da podstiče aktivno učešće mladih i organizacijski razvoj svojih članica.

U skladu sa članom 14. Zakona o mladima, 21. jula 2020. godine Krovnoj organizaciji mladih Srbije priznat je status krovnog saveza, čime je ovaj savez udruženja stekao zakonski status kojim predstavlja i zastupa interese svojih članova, predlaže kandidate za Savet za mlade i učestvuje u procesu izrade i sprovođenja Strategije i drugih dokumenata iz oblasti omladinske politike.

Svoju misiju KOMS sprovodi kroz zagovaranje razvoja mehanizama za učešće mladih u procesima donošenja odluka i kreiranje predloga praktičnih politika u oblastima od značaja za mlade, ali i kroz podsticanje, podršku i promociju participacije mladih, omladinskog organizovanja i umrežavanja, kao i jačanja kapaciteta i organizacione održivosti udruženja mladih i za mlade. KOMS je punopravna članica Evropskog foruma mladih (EYF).⁴

---

3 <https://koms.rs/pocetna/>

4 Evropski forum mladih. <https://www.youthforum.org>. Pristupljeno 15.6.2026.

Uloge KOMS-a su da:

- Prepoznaje potrebe i zastupa interese mladih,
- Predstavlja platformu za dijalog i saradnju, forum za razmenu informacija, iskustava i stavova organizacija-članica,
- Promoviše, podstiče i podržava omladinsko organizovanje,
- Podstiče saradnju institucija sa mladima i učestvuje u institucionalnim procesima donošenja odluka koje su od značaja za mlade, po principu komenadžmenta,
- Analizira javne politike (zakone, strategije, budžete...) i daje amandmane na njih,
- Sarađuje sa srodnim inostranim organizacijama i zastupa mlade ljude iz Srbije na polju međunarodne saradnje,
- Bavi se javnim zagovaranjem na nacionalnom nivou,
- Doprinosi izgradnji organizacionih kapaciteta organizacija-članica.

Misija Krovne organizacije mladih Srbije (KOMS):

KOMS je zagovaračka platforma koja zastupa interese mladih, osigurava aktivno učešće i razvija sistemska rešenja u cilju unapređenja položaja mladih kroz razvijanje strateških partnerstava, međusektorsku i međunarodnu saradnju, kao i jačanje kapaciteta organizacija-članica i drugih subjekata omladinske politike.

Vizija Krovne organizacije mladih Srbije (KOMS):

Podsticajno okruženje u kojem mladi zastupaju svoje interese i aktivno učestvuju u razvoju društva.

Više o KOMS-u, aktuelnim projektima i aktivnostima možete čitati na zvaničnoj internet strani KOMS-a, www.koms.rs.

Krovna organizacija mladih Srbije rad zasniva na ciljevima koji su definisani kroz Strateški plan organizacije za period od 2025. do 2028. godine, koji predviđa set organizacionih i programskih ciljeva.

Godišnjim planom rada za 2025. godinu KOMS je definisao tri cilja:

1. Unapređenje sistema omladinske politike i mehanizama aktivnog učešća mladih;
2. Unapređenje i poštovanje prava mladih;
3. Obezbeđivanje podsticajnih uslova u izgradnji kapaciteta omladinskog sektora.

O Institutu za medije i različitosti - Zapadni Balkan

Institut za medije i različitosti - Zapadni Balkan (MDI WB)⁵ je organizacija civilnog društva sa sedištem u Beogradu koja deluje širom regiona sa ciljem unapređenja ljudskih prava, slobode izražavanja, medijskih sloboda i verodostojnog predstavljanja društvene različitosti u medijima.

Kroz rad sa medijima, organizacijama civilnog društva, obrazovnim institucijama, (samo)regulatornim telima, donosiocima odluka i mladima, MDI WB doprinosi izgradnji demokratskijih, inkluzivnijih i otpornijih društava. Tokom više od decenije rada, MDI WB se razvio u jednu od najprepoznatljivijih regionalnih organizacija koja se bavi unapređenjem medijske pismenosti, borbom protiv govora mržnje i štetnih narativa, unapređenjem profesionalnih standarda novinarstva kaoi promocijom društvene kohezije kroz medije. Organizacija posebnu pažnju posvećuje položaju mladih, žena, etničkih i verskih manjina, LGBTQI+ zajednice, osoba sa invaliditetom i drugih grupa koje se suočavaju sa diskriminacijom ili nedovoljnom zastupljenošću u javnom prostoru.

MDI WB svoje ciljeve ostvaruje kroz istraživanja, monitoring medija, edukativne programe, mentorstvo, podršku organizacijama civilnog društva i medijima, proizvodnju sadržaja, zagovaračke aktivnosti i regionalnu saradnju. Posebno mesto u radu organizacije zauzima Mreža za

---

5 <https://www.mladi.org.rs/godisnji-izvestaj-instituta-za-medi-je-i-razlicitosti-zapadni-balkan-mdi-wb-za-2025-godinu/>

izveštavanje o različitosti (RDN), regionalna inicijativa usmerena na unapređenje medijskog izveštavanja o različitostima i suzbijanje govora mržnje, koju predvodi MDI WB.

Ključne oblasti delovanja MDI WB su:

- unapređenje medijske i informacione pismenosti;
- borba protiv govora mržnje, dezinformacija i štetnih narativa;
- promocija profesionalnog i etičkog novinarstva;
- unapređenje medijskog predstavljanja društvene različitosti;
- osnaživanje mladih za aktivno građansko učešće;
- regionalna saradnja i izgradnja mira kroz medije;
- podrška medijima i organizacijama civilnog društva u jačanju kapaciteta i održivosti.

Organizacija značajno ulaže u osnaživanje mladih kroz programe medijske i digitalne pismenosti. Kroz inicijative poput MLADI (Media Literacy Alliance and Digital Importance) i Youth Community Journalism Initiative (YoCoJoin), MDI WB podržava mlade da razviju kritičko mišljenje, prepoznaju dezinformacije i aktivno učestvuju u kreiranju informisanog i kritički orijentisanog javnog prostora.

MDI WB deluje kao sestrinska organizacija Instituta za medije i različitosti (MDI) osnovanog u Londonu pre skoro 30 godina, kao i MDI Global u Briselu, što nam omogućava da na istoj viziji radimo širom sveta. Zajedno doprinosimo profesionalnom i verodostojnom izveštavanju o rasi, religiji, etničkoj pripadnosti, klasi, starosti, invaliditetu, rodu i

seksualnoj orijentaciji u medijima od Kavkaza, preko Zapadne Azije i Severne Afrike do Balkana i ostalih evropskih zemalja.

Više informacija o radu, projektima, publikacijama i istraživanjima Instituta za medije i različitosti - Zapadni Balkan dostupno je na [linku](#).

PRETHODNA ISTRAŽIVANJA

Studentski protesti, kao jedan od najkrupnijih događaja u Srbiji u ovom veku, očekivano su privukli veliku pažnju istraživača iz različitih oblasti društvenih i humanističkih nauka. Na ovom mestu ćemo navesti ključne nalaze tih istraživanja, što će, verujemo, pomoći i boljem razumevanju naših rezultata.

POLITIČKI OKVIR

U svom radu o promeni participativne kulture mladih u Srbiji, Bojan Vranić⁶ sagledao je dostupna istraživanja stavova mladih od 2018. do 2024, uključujući i KOMS-ov „Alternativni izveštaj o položaju i potrebama mladih“. „Otpor prema tradicionalnim vidovima političkog organizovanja, posebno prema partijama i autoritativnim liderima, konstantno nepoverenje u institucije reprezentativne demokratije, kao i spremnost na učešće u neposrednim oblicima (digitalne) demokratije, trendovi su koji ukazuju da promena ne dolazi samo na nivou strukture (npr. populistički izazov) već i na nivou kulture“, navodi autor (str. 24). On ukazuje na prednosti ovih promena, pre svega u domenu mobilizacije, ali i na određene negativne tendencije, nedostatak iskustva, kao i na stagnaciju nakon velikog beogradskog protesta 15. marta 2025. Jedno od centralnih pitanja u radu Aleksandre Jerkov,

---

6 Vranić, B. (2025). Od otuđenosti do omladinskog partizanstva. *Politeia*, 15(29), 11-28. <https://doi.org/10.5937/politeia0-59169>

Milivoja Bešlina i Branislava Radeljića⁷ bilo je vezano za pitanje depolitizacije: da li je ona u kontekstu studentskog pokreta slabost ili snaga? S jedne strane, izbegavanje političke organizacije i jasnog programa ostavilo prostor vlastima, medijima i drugim akterima da proteste oblikuju kroz optužbe, mitove i diskreditacije, navode autori, ali istovremeno naglašavaju da se upravo odbacivanje postojeće političke logike može tumačiti kao „najautentičniji oblik političkog delovanja u autoritarnom i postideološkom društvu u kojem građani više nemaju poverenja u institucije“ (str. 17). Jovana Tošić⁸ se u svom radu bavila ulogom studentskih protesta u obnavljanju potrebe za političkim delovanjem i društvene povezanosti kroz specifičan vanstranački oblik angažmana.

Kritike na račun studentskog pokreta iznete su u radovima koje potpisuju Sandra Radenović, profesorka Fakulteta spota i fizičkog vaspitanja u Beogradu, te Vesna Đukić sa Fakulteta dramskih umetnosti u Beogradu. Profesorka Radenović⁹ je lično posetila „Studente koji žele da uče“ u Pionirskom parku, pa je, na osnovu uvreda koje su joj pristizale putem mreža i čet aplikacija, razvila (kako navodi) „ogled u kulturfašizmu“. Kao jednu od ključnih odrednica političke kulture studenata

---

7 Jerkov, A., Bešlin, M., & Radeljić, B. (2025). The depoliticization of protest: understanding the 2024/2025 Serbian students' uprising. *Cogent Social Sciences*, 11(1), 2583748.

8 Tošić, J. (2025). Authoritarian trajectories of (de) alienation: political affect, invoking the state and humanist-Marxist legacies. *Inter-Asia Cultural Studies*, 26(5), 844-860.

9 Radenović, S. S. (2026). Politička kultura isključivosti u Republici Srbiji tokom studentskih blokada 2024/2025. godine - ogled o kulturfašizmu. *Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Prištini*, 56(1), 321-349. <https://doi.org/10.5937/zrffp56-60126>

u blokadi navela je isključivost. Profesorka Đukić¹⁰ bavila se u svom radu istorijatom plenuma od jugoslovenskih liberala do studenata u blokadi. Za plenuma kaže da su nelegalni i nelegitimni, da okupljaju samo pobunjeni deo zajednice i ne odražavaju širi spektar želja i potreba većine, zbog čega smatra da su fakulteti tokom blokada bili izloženi „tiraniji plenuma“ (str. 46).

Istorijskim paralelama bavila se i Katarina Beširević¹¹, koja je aktuelne studentske proteste poredila sa onima iz 1968. i 1996/7. godine. Ona primereno zaključuje kako takve paralele (inače česte u javnom diskursu) imaju svoja ograničenja i da se pomenuti istorijski događaji ne mogu koristiti za predviđanje budućih ishoda. Ipak, određeni kontinuiteti postoje: sa 1968. savremeni pokret deli ideju studentske borbe za promene unutar sistema i simboličko nasleđe studentskog aktivizma, dok su veze sa protestima iz 1990-ih konkretnije zbog sličnih metoda delovanja i činjenice da su mnogi politički akteri iz tog perioda ponovo na vlasti.

Bojan Klačar¹² iz CESID-a analizirao je percepciju Evropske unije u doba realizacije projekta „Jadar“ i studentskih protesta u Srbiji. Istraživanje javnog mnjenja pokazalo je da

---

10 Đukić, V. G. (2025). (Tragi)komedija zabune - dvojnici države i studentski plenumi. Napredak - časopis za političku teoriju i praksu, 6(3), 39-48. <https://doi.org/10.5937/napredak6-59538>

11 Beširević, K. (2025). "Nisi nadležan": How a Student Movement Dictates Political Change in Serbia (2024/2025). Contemporary South-eastern Europe, 12(1), 30-38.

12 Klačar, B. (2025). Dugo putovanje u Evropu - percepcija Evropske unije u doba realizacije projekta "Jadar" i studentskih protesta u Srbiji. Politička revija, 86(4), 71-92. <https://doi.org/10.5937/pr86-59964>.

oba događaja „pogoršavaju poziciju EU u domaćoj javnosti“: „Jasno je (...) da su studentski protesti ispred EU postavili još jedan izazov, što se posebno vidi u reputacijskoj šteti koju EU ima kod proevropskog dela populacije“, navodi Klačar i dodaje da „to dugoročno može da okruni ne toliko komotnu podršku procesu evropskih integracija“ (str. 87).

Iako studentski zahtev za raspisivanje vanrednih parlamentarnih izbora, iznet u maju 2025, nije ispunjen ni godinu dana kasnije, u tom međuperiodu je ipak bilo izbora - lokalnih - na kojima se studentska lista iskristalisala kao najjača opoziciona snaga. Marko Mijatović¹³ je u svom radu o lokalnim izborima u Zaječaru i Kosjeriću zaključio da je studentski pokret „doneo mobilizaciju birača nezadovoljnih sadašnjom vlašću“, kao i da se SNS „mnogo teže snalazila u okolnostima referendumske atmosfere sa jednom opozicionom listom (Kosjerić), gde gotovo da nije bilo moguće rasipanje glasova“ (str. 207).

AKTIVISTIČKI OKVIR

Jovana Čikić i Ana Bilinović Rajačić¹⁴ analizirale su motive studenata za učestvovanje u studentskom protestu. Na

---

13 Mijatović, M. R. (2025). Lokalni izbori u Zaječaru i Kosjeriću 2025. godine. *Politička revija*, 86(4), 191-211. <https://doi.org/10.5937/pr86-61900>

14 Čikić, J., & Bilinović Rajačić, A. (2025). I'm blocking because...- Students' motivations for participating in the student protest in serbia in 2024/2025. *Političke perspektive: časopis za istraživanje politike*, 15(2), 7-30.

uzorku od 670 ispitanika došle su do vrednih nalaza: gotovo je ujednačen udeo studenata u blokadi koji su imali „višestruko“ iskustvo u aktivizmu (43,4%) i onih koji nisu imali nikakvo iskustvo tog tipa (42,1%). Među ispitanicima je najviše bilo onih koji su se blokadama priključili već prvog dana (50,1%), a gledano po godini studija - najviše je brućoša (31,5%). Kada je reč o motivima za priključivanje blokadama, autorke zaključuju sledeće: „lako, na prvi pogled, raznovrsni, identifikovani motivi studenata, zapravo, imaju jedan zajednički imenitelj - čak i kada su primarno individualno orijentisani (ja, mene, moje), u njihovom podtekstu može da se uoči širi kolektivni karakter, odnosno potreba da se živi u boljem društvu i da se doprinese kolektivnom društvenom blagostanju“ (str. 25).

Danica Igrutinović¹⁵ proučavala je religijske elemente i rituale u studentskim protestnim aktivnostima. Ona navodi da je „16 minuta tišine“ (prethodno 14, pa 15) kod mnogih učesnika izazivalo gotovo meditativno stanje, kao i da su ga neki koristili za molitvu. Uz to, studentska pešačenja i biciklističke ture doživljavani su kao svojevrsna „hodočašća“ s asketskom dimenzijom, budući da je trebalo podneti fizičku iscrpljenost, povrede i odricanja. Istraživačica Aleksandra Knežević¹⁶ napisala je autoetnografski osvrt na učešće u plenumima, protestima i blokadama. Ona navodi, na primer, da su je plenumi naučili „da ponekad budemo spremni da

---

15 Igrutinović, D. (2025). Deep Inside of a Parallel Universe: Religious Elements Surrounding the Student Movement in Serbia. *Religious dialogue and cooperation*, 7(7), 9-18.

16 Knežević, A. (2025). An autoethnographic account of the anti-corruption student protests in Serbia 2024/25. *Contemporary Southeastern Europe*, 12(1), 51-61.

delegitimizacija predstavnika vlasti i njihovih političkih ideja, sve u svrhu dalje borbe u političkoj areni“, navodi se u radu (str. 395). Vladimira Ilić¹⁹ proučavala je transparente kao „pretpostavljeni protestni bitniš - doslovno bitan sitniš - što će reći da s jedne strane predstavljaju propratna sredstva političkog opštenja odozdo unutar značajnih političkih konteksta dok, s druge strane, bivaju indikatori subjektivno doživljene srpske političke stvarnosti učesnika protesta“ (str. 497). Nemanja Zvijer, Marija Radoman i Aleksandra Marković²⁰ analizirali su gotovo hiljadu transparentata i, između ostalog, primetili da je ćirilično pismo bilo dominantno, iz čega je moguće iščitati i želju studenata da se odgovori na narativ o njima kao „stranim agentima“. Sonja Jankov²¹ je posmatrala kako je zgrada Železničke stanice u Novom Sadu dobijala svoj prostor i značenje u studentskim performansima.

U svom godišnjem monitoringu govora mržnje u medijima, Institut za medije i različitosti - Zapadni Balkan²² detektovao

---

19 Ilić, V. (2025). Protest “Bitnish”: Political Communication Through Banners at Student Protests in Serbia (2024/2025). *Etnoantropološki problemi/Issues in Ethnology and Anthropology*, 20(2), 497-534.

20 Zvijer, N., Radoman, M., & Marković, A. (2025). The formal features of protest slogans as an element of symbolic struggle in Serbia's faculty blockades (2024-2025). In *New Divisions, Struggles and Solidarities in South East Europe Book of Proceedings International Scientific Conference*, Belgrade, June 13-14, 2025 (pp. 79-96). Sociological Scientific Society of Serbia.

21 Jankov, S. (2026). The use of arts and the performativity of architecture within the culture of resistance: The case of central station in Novi Sad. *Filozofija i društvo*, 37(1), 9-30.

22 Anđušić, A. (2026). Monitoring report on hate speech in Serbia. Belgrade: Media Diversity Institute Western Balkans, 257-269.

postrani ostavimo sopstvena mišljenja, ma koliko bili uvereni u njihovu ispravnost, ukoliko se razlikuju od kolektivne odluke. Ključno je to što je kolektiv do odluke došao kroz promišljanje i diskusiju – jedino sredstvo koje imamo za izgradnju zajednice” (str. 60). Marija Radoman¹⁷ analizirala je iskustva kvir studenata u protestima. Iako je solidarnost bila jedna od isticanih vrednosti studentskog pokreta, ona – kako se navodi – nije bila jednako doživljena, a izrazi rodne i seksualne različitosti ponekad su bili potiskivani. „Opšti utisak je da se studenti, čak i kada se suočavaju sa diskriminacijom, bolje nose sa njom ukoliko imaju podršku i otvoreno govore o svojim identitetima”, navodi autorka (str. 13).

KOMUNIKATIVNI I MEDIJSKI OKVIR

Nekoliko istraživača bavilo se analizom diskursa poruka na transparentima uočenim na studentskim protestima. Nikola Perišić¹⁸ zaključuje da je humor jedna od vodećih karakteristika tih poruka, kao i da je duhoviti sadržaj često inspirisan delima pop-kulture. „Glavni cilj takvih poruka bio je prenošenje osnovnih vrednosti i zahteva protesta, poput odgovornosti, borbe protiv korupcije i insistiranja da sve institucije sistema deluju u skladu sa zakonskim okvirima, ili

---

17 Radoman, M. (2025). Fragmented Solidarity? Reflections on Queer Participation in the 2024/2025 Student Protests in Serbia. *AM Journal of Art and Media Studies*, (38).

18 Perišić, N. (2025). Diskurs transparentnih poruka na studentskim protestima u Srbiji 2024. i 2025. godini. *CM: Communication and Media*, 20(58), 375-399. <https://doi.org/10.5937/cm20-62183>

je niz primera kojima se učesnici i učesnice protesta targetiraju i označavaju kao nasilnici, ekstremisti, teroristi, fašisti i nacisti. Etikete poput „strani plaćenici“, „antisrbi“, „srbofobi“ i sl, koje su i ranije bile deo tabloidnog repertoara, postale su još češće. Stefan Janjić²³ se u svom radu bavio istorijskim analogijama kojima su se tabloidni mediji služili kako bi diskvalifikovali studentski pokret. Uočena su kontinuirana poređenja s fašistima, nacistima i ustašama, u čemu su otvoreno učestvovali i najviši predstavnici vladajuće stranke. Najobimnije istraživanje o manipulativnim narativima u vezi sa blokadama i protestima obavila je redakcija FakeNews Tragača u okviru svoje „Blokadne beležnice“.²⁴ Tokom šest meseci uočeno je ukupno 6.420 manipulativnih vesti, od kojih 5.773 potiču sa portala Informer, Alo i Novosti.

---

23 Janjić, S. (2026). Reductio ad Hitlerum: Historical analogies in Serbian tabloid reporting on student protests. In: Jezik i društvene nauke u kontaktu: Kultura sećanja (ur. N. Ilić, K. Pejković i M. Bosanac). Novi Sad: Filozofski fakultet.

24 Link: <https://fakenews.rs/blokadna-beleznica/>

ANALIZA MEJNSTRIM MEDIJA

METODOLOGIJA

Ovogodišnje istraživanje „Mladi u medijskom ogledalu 2025“ metodološki je gotovo potpuno izmenjeno u smislu prikupljanja korpusa vesti o mladima tokom monitoringa mejnstrim medija. Zadržan je metod kvantitativno-kvalitativne analize, ali umesto dosadašnjeg dvonedelnog kontinuiranog korpusa, u ovogodišnjem istraživanju on je raspršen, to jest fokusira se na izveštavanje medija tokom, odnosno nakon 20 događaja bitnih za mlade u 2025. godini. U pitanju je 20 događaja pomenutih u uvodu.

Za potrebe ove analize kreiran je gotovo isti kodni list poput onog koji je korišćen i u ranijim ciklusima istraživanja. Na taj način ostvaruje se kontinuitet istraživanja u smislu analize određenih karakteristika medijskih sadržaja. Kategorije kodnog lista su: Tema, Geografski obuhvat, Rod mladih i Kontekst. Prethodno korišćena kategorija Povod za izveštavanje isključena je iz ovogodišnjeg istraživanja zbog pretpostavke da je povod za izveštavanje medija o mladima gotovo uvek bio aktuelni događaj, što se ispostavilo kao tačno. Međutim, valja naglasiti da mediji o mladima nisu uvek izveštavali samo u kontekstu aktivizma (zbog čega je kategorija Teme ipak zadržana). Deo medija je - čak i u raspršenom korpusu koji specifično adresira dane kada su vesti o mladima primarno podrazumevale izveštavanje o njihovom aktivizmu - objavljivao medijske sadržaje o mladima koji nisu vezani za ovu temu. Sve vesti o mladima svakako su se našle u korpusu ovog istraživanja.

Analiza štampe: Pregledan je korpus objavljenih vesti o mladima tokom 20 odabranih dana u novinama Danas, Informer i Politika.

Analiza televizije: Pregledan je korpus vesti o mladima u centralnim informativnim emisijama na RTS-u (Dnevnik 2), N1 (Dnevnik) i Pink (Nacionalni dnevnik) tokom 20 odabranih dana.

Analiza portala: Pregledan je korpus objavljenih vesti o mladima tokom 20 odabranih dana na portalima Nova, Alo i Blic.

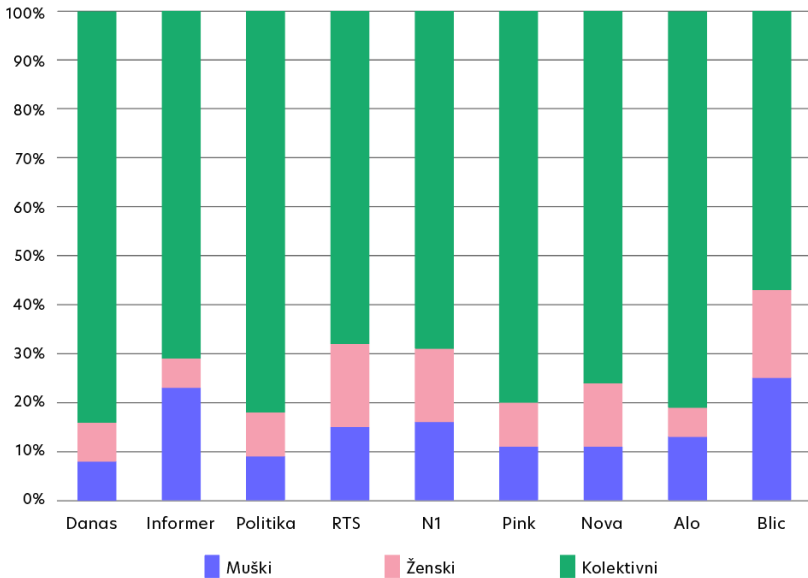
Zbog specifičnih karakteristika različitih medija koji su analizirani (portali, novine, televizije) ali i termina odvijanja događaja koji su većinski bili tema izveštavanja medija, dani koji su analizirani bili su različiti za različite medije. Kod portala - koji izveštavaju „iz minuta u minut“ - analizirani su medijski sadržaji objavljeni tokom gorenavedenih datuma. Međutim, sa novinama je drugačije. Kako ova glasila donose „vesti od juče“, odnosno u vreme odvijanja događaja su tek u pripremi za štampu, analizirana su sutrašnja ili prva naredna objavljena izdanja novina. Kada su u pitanju televizije, ukoliko se centralna informativna emisija odvijala nakon odabranih događaja, analizirana je ta emisija. S druge strane, ukoliko su se događaji odvijali u kasnijim satima - kao što je recimo slučaj sa protestom u Novom Sadu 5. septembra ili emitovanjem razgovora koji je doveo do hapšenja aktivista pred protest „15. za 15“ - analizirane su emisije emitovane narednog dana.

OPŠTI NALAZI

Društveno-politički kontekst, rast popularnosti studentskog pokreta, ali i metodološke izmene u istraživanju „Mladi u medijskom ogledalu 2025“ u odnosu na prethodne cikluse rezultirali su do sada nezabeleženom širinom korpusa analize. Mediji čije je izveštavanje posmatrano objavili su tokom odabranih dana najmanje 1.965 sadržaja o mladima, mada je taj broj u stvarnosti možda i veći s obzirom na ograničenja u pogledu mogućnosti za retrospektivno utvrđivanje korpusa tekstova sa portala (problemi sa indeksiranjem vesti u pretraživačima, brisanjem i objavljivanjem različitih verzija vesti). Svakako, vesti sa portala čine ubedljivo najveći deo korpusa istraživanja koji se odnosi na mejnstrim medije - bilo ih je čak 1.207. U novinama su analizirana 442 sadržaja o mladima, a na televizijama 316.

U dve kategorije, ista varijabla bila je najdominantnija kod svih analiziranih medija - **Rod mladih** u vestima i **Tema**. Varijabla Rod mladih govori o rodnoj zastupljenosti mladih subjekata i objekata u vestima. Ono što je specifično za ovu kategoriju jeste to što ona ne nudi isključivo varijable muško ili žensko i na taj način pruža uvid o zastupljenosti određenih rodova, već je moguće da se o mladima govori i kolektivno. Upravo ova varijabla bila je najzastupljenija u svim medijima, što svedoči o tome da se o mladima drastično više govorilo uopšteno, kao o grupi, i da su češće bili homogeni objekat, a ne subjekat radnje u medijskim sadržajima (kom se lakše može utvrditi rod). U određenim medijima, ova varijabla imala je i preko 80% zastupljenosti, što svedoči o svojevrsnom „ispiranju usta“ aktera najčešće studentima, a onda i učenicima i mladima uopšteno.

Rod mladih kao aktera

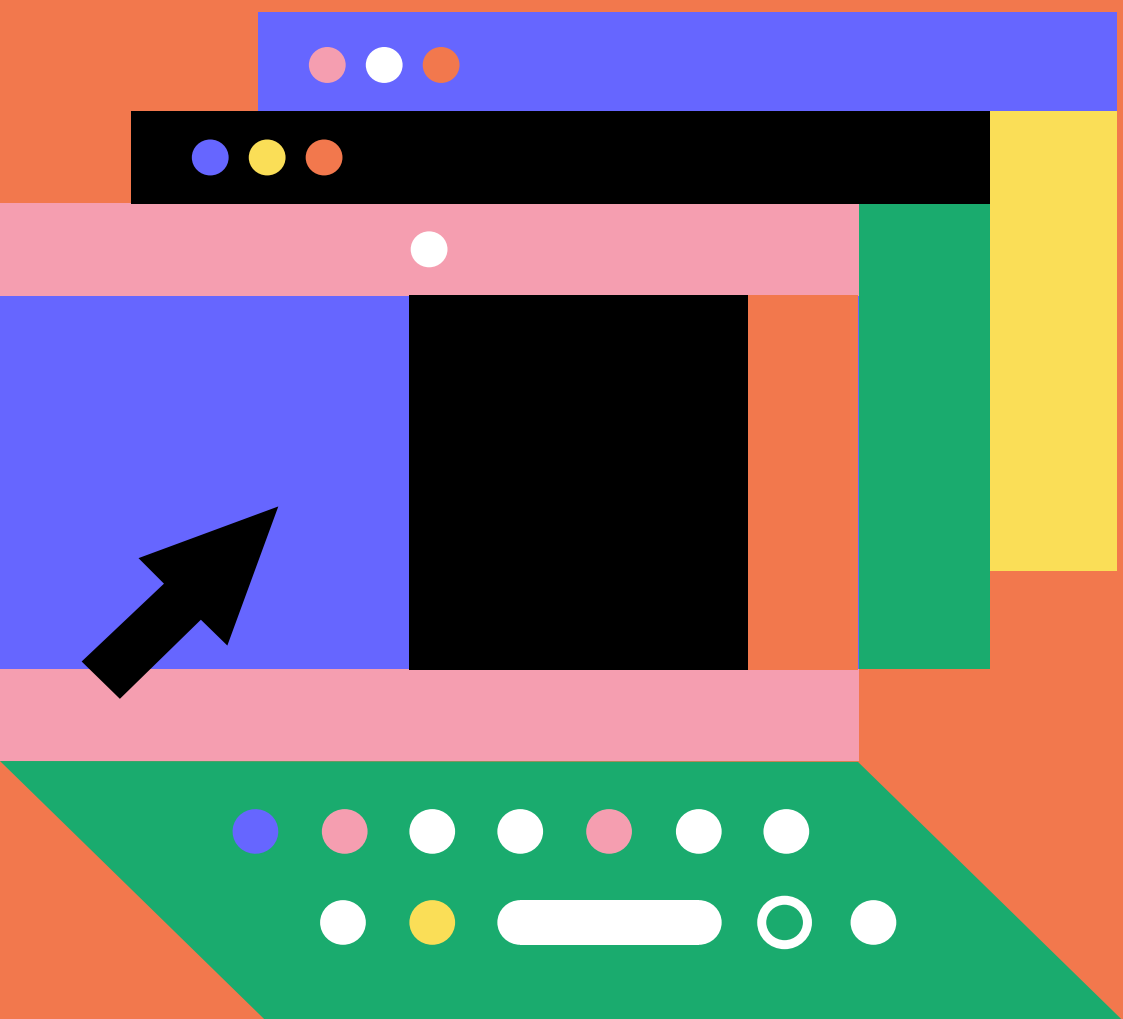

Druga sličnost među svim analiziranim medijima uočena je u kategoriji **Tema**. Ubedljivo najčešća tema u vestima o mladima ticala se aktivizma, što je posledica metodološke postavke istraživanja ali i pomenutog društveno-političkog konteksta koji je obeležio prethodnu godinu. Osim ove, visoko zastupljena tema ticala se i bezbednosti mladih, koja je tradicionalno jedna od najčešćih tema u izveštavanju domaćih medija o mladima.

Mladi su se u ovogodišnjem istraživanju u većini medija pojavili kao najzastupljeniji akter, to jest kao oni koji u vestima govore o sebi, što je u dosadašnjim ciklusima istraživanja bila znatno ređa pojava. Geografski obuhvat vesti razlikovao se od medija do medija, ali su ukupno gledano zastupljeniji bili sadržaji sa lokala nego oni s državnog nivoa. Ovo je,

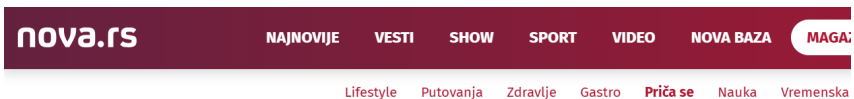
svakako, posledica brojnih protesta i dešavanja sa lokala. Konačno, kada govorimo o kontekstu vesti o mladima, rezultati istraživanja ilustruju visok stepen polarizovanosti domaćih medija. U medijima koji su se pridruživali akcijama generalnog štrajka i isticali značaj bunta i borbe mladih, mladi su se češće pojavljivali u vestima s pozitivnim kontekstom (N1, Danas, Nova), dok su u svim ostalim medijima sadržaji koji se tiču mladih češće bili s negativnim kontekstom. Ovde je potrebno naglasiti da se kroz kategoriju **Kontekst** ne sagledava isključivo odnos medija prema mladima, već kontekst celokupne vesti. Ukoliko je vest, recimo, o gaženju studentkinje kolima tokom blokade, kontekst je svakako negativan. Zbog toga je negativan kontekst vesti o mladima bio veoma zastupljen u svim posmatranim medijima.

PORTALI

UVOD

Sva tri analizirana portala (Blic, Nova i Alo) karakteriše tabloidni način izveštavanja, ali i različite uređivačke politike. Portal Nova je, recimo, izrazito pozitivno gledao na bunt mladih i proteste, izveštavajući u desetinama vesti o tome ko je sve podržao proteste mladih, o solidarnosti među mladima i drugim društvenim grupama kao što su prosvetari ili radnici i aktivističkim akcijama studentskog i učeničkog pokreta. S druge strane, portal Alo je izrazito negativno gledao na pobunu mladih, ističući negativne vrednosti za koje se navodno zalažu i ismevajući aktivističke akcije. Ipak, oba portala su u pojedinim slučajevima iskazivali slične obrasce izveštavanja plasirane u skladu sa svojim uređivačkim politikama. Sagledajmo po jedan naslov vesti sa portala Nova i Alo, kreirane na gotovo isti način, ali sa dijametralno suprotnim porukama:

Slike dve Srbije koje svi treba da pogledaju: U Čacilendu trešte narodnjaci i cvrče pljeskavice, a na Slaviji građani tuguju

DVE VIZIJE SRBIJE: Dok su blokaderi sve razarali nasiljem, Vučić doneo važnu meru za građane

Dok su blokaderi sprovodili nasilje, Vučić je donosio važnu meru za građane Srbije

Ipak, ova dva portala ne mogu se staviti „u isti koš“. Beskrupuloznost izveštavanja portala Alo o mladima, koja će biti adresirana u daljim segmentima istraživanja, ni u kom slučaju ne može se poistovetiti sa pristrasno pozitivnim izveštavanjem portala Nova. Kao što je pokazala i analiza FakeNews Tragača²⁵, Alo je, uz portale Informera i Novosti, bio veoma čest izvor manipulativnih sadržaja o mladima kao nasilnoj, anarhističkoj grupi, koja želi da se pomoću državnog udara domogne vlasti, koja maltretira „obične“ građane i želi zlo sopstvenoj zemlji.

Blic je o mladima izveštavao znatno umerenije od Alo-a, ali i od Nove. O svim studentskim akcijama i protestima postojali su blogovi, ali su u pojedinim slučajevima postojala dva bloga o dešavanjima istog dana, namenjena „publikama“ različitog ukusa. Uzmimo za primer protest studenata na Vidovdan. Prvi blog naslovljen je na sledeći način:

„PROTEST STUDENATA U BLOKADI Završen skup na Slaviji, učesnici se razilaze: Obratio se rektor BU Vladan Đokić“

Drugi blog nosi sledeći naslov:

„PROŠAO VIDOVDAN Neredi počeli u Kneza Miloša i u Bulevaru, demonstranti pokušali da probiju policijski kordon, uhapšeno više lica“

U prvom blogu se verodostojno prenose govori sa protesta; mladi su, između ostalih, subjekti koji govore; blog ima i pozitivne elemente u smislu konteksta vesti, potpuno

je posvećen studentskom protestu, a završava se bez spominjanja nasilja koje je usledilo nakon protesta. Drugi blog posvećen je dešavanjima u šatorskom naselju kod Skupštine Srbije koja su tamo organizovali aktivisti Srpske napredne stranke, a završava se scenama nasilja i sukoba demonstranata koji su pre toga bili na studentskom protestu. Razlika među blogovima vidljiva je u domenu istaknutih aktera. U blogu posvećenom studentskom protestu o mladima, tj. studentima i njihovom aktivizmu, govore - osim njih samih govornika- i predsednik Srbije Aleksandar Vučić, predsednica Skupštine Ana Brnabić, ministar policije Ivica Dačić, predsednik SNS Miloš Vučević. U drugom blogu, mladi nemaju glas. Prenose se, isprva, dešavanja u šatorskom naselju, a potom scene nasilja i sukoba demonstranata i policije, i to prevashodno s fokusom na napade demonstranata na policiju, bez pojedinosti o policijskoj brutalnosti.

TEMA

Kako je već napomenuto, tema aktivizma mladih bila je najzastupljenija u svim analiziranim medijima, pa tako i na portalima. Ipak, neki portali su joj pružili više prostora od drugih. Na portalu Nova ova tema imala je 64% zastupljenosti, prevashodno zbog brojnih izveštaja sa studentskih protesta i izjava raznih javnih ličnosti o solidarnosti sa mladima. Samo tokom izveštavanja o protestu održanom u Novom Sadu 1. februara Nova je prenela da su podršku studentima dali Severina, Zoran Kostić Cane, brojni građani iz zemlje, regiona i dijaspore, taksisti, Novak Đoković i drugi.

Tema aktivizma imala je nešto manju zastupljenost na portalu Alo (59%), a najmanju među analiziranim portalima na Blicu (50%). Na dva portala (Blic i Nova) tema bezbednosti mladih takođe je imala relativno visoko učešće i bila druga po zastupljenosti (Blic - 32% i Nova 22%), ali iz različitih razloga. Blic se detaljno bavio vestima iz sfere crne hronike u kojima se neretko pojavljuju mladi, a koje su takođe ušle u korpus istraživanja, dok je Nova o bezbednosti mladih češće pisala usled nasilja na protestima, pa je ova tema usko bila povezana s temom aktivizma.

Posvećenost Blica crnoj hronici dobro ilustruju vesti objavljene 1. maja (tokom protesta studenata i sindikata). Sva tri analizirana portala objavljivala su vesti o protestima, ali je Blic osim o sadržajima koje se tiču striktno aktivizma, brojne vesti posvetio i tragediji u Topoli gde su četiri osobe preminule od trovanja amonijakom iz septičke jame, a među njima i dvadesetogodišnji student Ekonomskog fakulteta u Kragujevcu. U korpus je ušlo čak 10 vesti koje je Blic objavio

o ovoj tragediji, četiri vesti Nove i dve Aloa. Iz perspektive uređivačke politike različitih portala zanimljivo je i to da je Nova u sve četiri vesti inkorporirala saopštenje studenata u blokadi Ekonomskog Fakulteta u Kragujevcu kojim se opraštaju od kolege, u nekima ga čak ističući u prvi plan. Blic je saopštenje spomenuo u dve od 10 vesti, a Alo ni u jednoj.

Na portalu Alo druga tema po zastupljenosti odnosila se na vrednosti mladih (16%). Međutim, gotovo svaka vest s ovom temom koja je objavljena na portalu Alo odnosila se na navodne negativne vrednosti mladih. Posebno je isticano navodno licemerje mladih u pogledu načina na koji se protestuje. Alo je prigrlio manipulativni narativ koji govori o tome da mladi navodno protestuju zbog stradanja 16 ljudi u padu nadstrešnice u Novom Sadu, ali u isto vreme na svojim protestima prave vašarsku atmosferu, „loču vino i pivo“, drogiraju se i „uz trubače 'žale' za stradalima dok vrte prase“.

LOČU VINO I PIVO NA PROTESTU ZBOG POGINULIH Studentske demonstracije postale prava žurka!

ZA PICULIĆE, BLOKADERE, 16 JE SAMO BROJ ZBOG KOG SE PIJU I DROGIRAJU Oštre reči heroja s Košara (FOTO)

UZ TRUBAČE "ŽALE" ZA STRADALIMA DOK VRTE PRASE Igra se i odbojka, Ponoš mrtav ponosan (FOTO) (VIDEO)

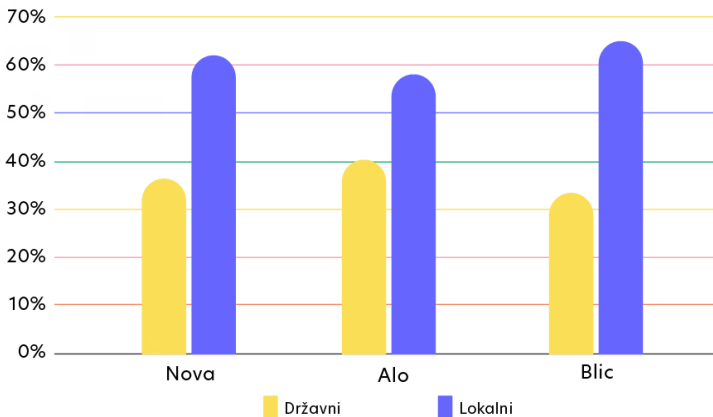
Na Alou je tema bezbednosti mladih bila na trećem mestu po zastupljenosti (12%), a sve ostale teme (mladi i mediji / mladi, tržište rada, finansijska i stambena pitanja / mladi i obrazovanje), na svim portalima, uključujući i ovaj, imale su drastično manju, jednocifrenu zastupljenost. Tema aktivizma je preplavila sve ostale teme. Ipak ono što izveštavanje portala (ali i ostalih medija) čini različitim jeste kontekst vesti o mladima i aktivizmu, o čemu će biti reči u daljim segmentima analize.

GEOGRAFSKI OBUHVAT

Kada govorimo o kategoriji **Geografski obuhvat**, rezultati su gotovo isti na svim posmatranim medijima. Svi su portali više izveštavali o lokalnim dešavanjima nego o opštim (državnim), to jest onim koji se odvijaju na nacionalnom nivou. Kako smo već napomenuli, ovo je posledica metodoloških postavki, odnosno analize vesti o događajima među kojima je dobar deo njih bio na lokalnu. Analizirane su brojne vesti o protestima i događajima u Novom Sadu, Nišu i Kragujevcu. Ipak ni kod jednog portala varijabla koja se tiče lokalnih vesti nije prešla 70%.

Među mestima na lokalnu iz kojih se najviše izveštavalo na portalima, ali i u svim ostalim medijima, izdvajaju se Beograd i Novi Sad, a potom Niš i Kragujevac. Osim zbog protesta i drugih studentskih aktivističkih akcija, većoj zastupljenosti lokalnih tema u odnosu na državne doprinelo je i izveštavanje o crnoj hronici, kao i u dosadašnjim ciklusima istraživanja MUMO.

Geografski obuhvat (portali)

AKTERI

Kada sagledamo aktere u vestima o mladima, počinju da se kristališu značajne razlike među analiziranim portalima. Pre nego što predstavimo konkretne procente zastupljenosti, valja naglasiti da su svi portali imali veliku zastupljenost varijable koja se odnosi na same medije. Vesti u kojima nema sagovornika koji su direktno citirani ili čije su izjave parafrazirane, kao i vesti u kojima su jedini izvor informacija dopisnici, novinari ili reporteri, u kodnom listu su svrstane pod ovu varijablu. Ovakve vesti spadaju u hibridne žanrove koji su izuzetno česti na domaćim tabloidnim portalima i zbog kojih je u prošlogodišnjem ciklusu istraživanja MUMO kategorija Žanrovi izbačena iz kodnog lista. Podsetimo, za veliki broj vesti ovog tipa nije moguće odrediti žanr jer seP suštinski radi o izrazito pristrasnom komentatorskom sadržaju, najčešće u kratkom formatu. Postoje i duže forme, ali ih odlikuju iste karakteristike – sadržaji se ne oslanjaju na bilo čije izjave i u njima nema aktivnih subjekata, već samo objekata.

Upravo ovakve vesti bile su najčešće na portalu Alo. Čak 40% od ukupnog broja analiziranih vesti (u apsolutnim brojevima 229 od 491) nisu imale subjekte. U njima nije govorio niko osim novinara, odnosno medija. S obzirom na to da su ovakve vesti često izrazito kratke, prenosimo ih kao primere u celosti:

Primer 1 (14. 8. 2025):

BLOKADERI NAPALI POLICIJU: Gađali ih bakljama ispred Generlaštaba (VIDEO)

Blokaderi teroristi gađali su pristalice SNS ispred

stranačkih prostorija na Savskom vencu, a onda napali policiju i gađali ih bakljama.

Napad na policiju se desio kod Generalštaba. Blokaderi bacaju i petarde na policiju.

Primer 2 (15. 3. 2025):

SRAMOTNO! Blokaderi URINIRAJU po gradu (VIDEO)

Užasne scene u centru Beograda

Blokaderi osim što su napravili kaos i divljali po gradu, oni su počeki i da uriniraju gde god stignu.

Kamere su sve snimile i ovo su zaista sramotne scene.

Primer 3 (15. 4. 2025):

PO UZORU NA 5. OKTOBAR! Blokaderi palili, lomili, a onda su prešli i na krađu slika iz RTV u Novom Sadu! (FOTO)

Nasilni blokaderi ukrali su sinoć umetnička dela iz RTV-A i bacali ih po ulicama.

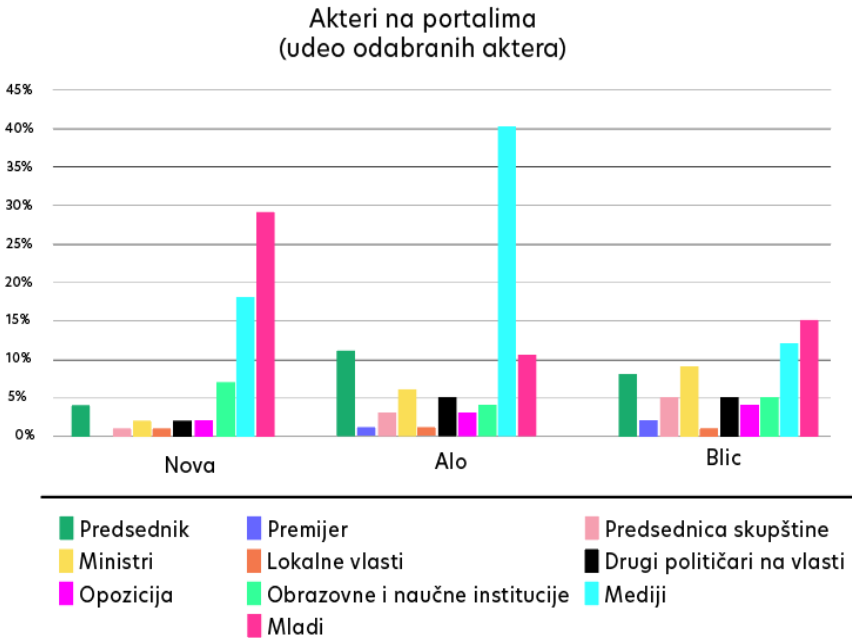
Po uzoru na 5. oktobar, krali sinoć umetnička dela i bacali ih po ulicama.

Podsećamo, blokaderi povezanih sa ekstremnim grupama, sinoć su započeli potpunu blokadu zgrade Radio-televizije Vojvodina u Novom Sadu.

Grupa mladića od njih 5-6 izgurala je kontejner na jedan od ulaza u zgradu RT Vojvodine u nameri da ne dozvole zaposlenima da uđu i izađu iz zgrade.

Policija je tokom noći intervenisala i oslobodila glavni ulaz.

Druga varijabla po zastupljenosti u kategoriji Akteri na portalu Alo bio je predsednik Srbije Aleksandar Vučić (12%). Predsednik se u vestima o mladima na ovom portalu više puta našao u ulozi subjekta nego predsednik vlade, ministri, predsednica skupštine, pokrajinski i lokalni funkcioneri zajedno. Takođe, više je puta bio u ulozi subjekta u vestima o mladima nego sami mladi koji su na trećem mestu po zastupljenosti (11%). Međutim, ova zastupljenost mladih ne podrazumeva da su subjekti u vestima o mladima uvek bili oni koji protestuju. Na portalu Alo - kao i u društveno-političkom kontekstu Srbije uopšteno - uviđamo podelu mladih na one koji su *vredni, žele da uče i protive se blokadama i one koje su nasilni, ne mare za svoje obrazovanje i blokiraju fakultete*. U apsolutnim brojevima, od 66 aktera u vestima portala Alo o mladima, 29 - gotovo polovina - bili su mladi iz grupe Studenti 2.0 koja je pred veliki protest 15. marta razvila šatore u Pionirskom parku u Beogradu i otvoreno podržala politiku predsednika Aleksandra Vučića kojoj se drugi deo mladih usprotivio. Među ostalim varijablama kategorije Akteri na portalu Alo samo su dve imale pet ili više procenata, a to su ministarstva i ministri (6%) i političari iz redova vlasti (5%). Ostale kategorije bile su zastupljene u manjim procentima. Rezultati monitoringa aktera u vestima o mladima na portalu Alo nedvosmisleno svedoče o jasno opredeljenoj, izrazito pristrasnoj uređivačkoj politici koja favorizuje vladajuću Srpsku naprednu stranku i čija je svrha da diskredituje svaki glas mladih koji joj se usprotivi.

Gotovo potpuno drugačiju sliku daju rezultati analize aktera u vestima o mladima na portalu Nova. Sami mladi su ovde bili najdominantniji akter (29%), a ovaj portal je revnosno pratio svaku akciju studenata u blokadi i predstavljao svojevrсну kontratežu Alou u analiziranom korpusu. Međutim, i na ovom portalu su bile izražene vesti u kojima sami mediji ili novinari govore o dešavanjima vezanim za mlade. Ovakve vesti činile su 18% posmatranog korpusa. Među njima, najčešće su bile one koje u pozitivnom kontekstu prenose dešavanja sa protesta, fotografije i snimke protestnih kolona i transparentata sa društvenih mreža, ali dešavanja koja su uočili novinari, a koja nemaju nužno pozitivan kontekst. Sledeći naslovi dobro ilustruju kakav sadržaj o mladima su novinari portala Nova kreirali bez sagovornika:

- Pet najboljih prizora sa velikog protesta na Slaviji: Scene od kojih vlast drhti FOTO (28. 06. 2025)
- Reke ljudi na ulicama Niša: Novi neverovatni prizori s protesta FOTO/VIDEO (1. 3. 2025)
- Policajac udarao pendrekom muškarca koji je podigao ruke: Još jedan snimak policijske brutalnosti VIDEO (14. 8. 2025)

Sve druge varijable kategorije Akteri u korpusu vesti o mladima portala Nova bile su drastično manje zastupljene. Pet ili više procenata zastupljenosti imali su samo još naučne, obrazovne institucije i profesori (7%), strani subjekti (6%) i rođaci, susedi i svedoci događaja (5%) u koje su ubrajane i izjave građana sa protesta koji ne spadaju u grupu mladih. Svi funkcioneri, kao i političari na vlasti, ali i opozicioni političari ukupno su se kao subjekti u vestima na portalu Nova o mladima manje puta pojavili nego predsednik Srbije Aleksandar Vučić sam na portalu Alo. Mladi su u posmatranim sadržajima Nove bili sedam puta češći subjekat nego predsednik države, koji je bio najdominantniji akter među svim funkcionerima i političarima na ovom portalu. U odnosu na sve funkcionere i političare zajedno mladi su bili više nego duplo češći subjekat u posmatranim vestima na ovom portalu. Ovo ilustruje jasnu opredeljenost portala Nova da svojim izveštavanjem gotovo pristrasno podrži studentski bunt.

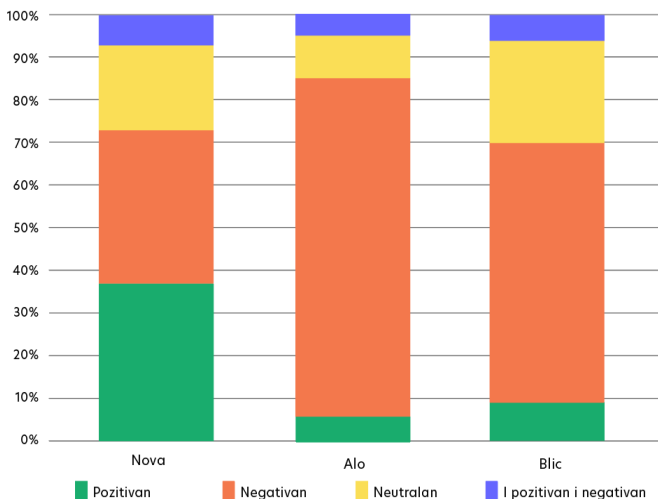
Kako smo već napomenuli, portal Blic o mladima je izveštavao umerenije od Nove i Aloa. Ovo se vidi i u rezultatima analize zastupljenosti različitih aktera u vestima o mladima. Mladi su bili najzastupljenija varijabla i na Blicu (15%), ali nisu - kao

na portalu Nova - nadmašili sve funkcionere vlasti, zbirno posmatrane. Među funkcionerima najzastupljenija su bila ministarstva i ministri (9%) i predsednik Srbije (8%), a sledi predsednica Skupštine sa 5%; ostale varijable funkcionera imaju 2% ili manje. Druga varijabla po zastupljenosti među akterima na portalu Blic bili su mediji sami (12%), a od ostalih varijabli više od 5 ili više procenata zastupljenosti imali su samo policija, vojska, vatrogasci i spasioci (7%), rođaci, susedi i svedoci događaja (6%), obrazovne i naučne institucije (5%) i političari koji su deo vladajuće koalicije (5%). Kako smo ranije ilustrovali primerima, izveštavanje Blica o mladima nastojalo je da bude usmereno ka obe strane polarizovane publike. Ipak, funkcioneri ili političari na vlasti bili su akteri u vestima o mladima gotovo dvostruko više nego mladi (139 prema 73 pojavljivanja). Dakle, iako su mladi pojedinačno najzastupljenija varijabla, u posmatranim vestima Blica ipak su češće govorili funkcioneri i političari vlasti. U poređenju sa portalima Alo i Nova, Blic jeste izveštavao nešto balansiranije o mladima, ali daleko od toga da je postigao potpunu balansiranost.

KONTEKST

Prava slika izveštavanja o mladima na analiziranim portalima stiže se kada sagledamo kontekst vesti u kojima se oni pojavljuju. Kako je već napomenuto, samo na portalu Nova mladi su se češće pojavljivali u vestima koje su imale pozitivan kontekst, ali ni u tom slučaju razlika nije velika. Razlika je u samo jednom procentu ili (gledano u ukupnim brojevima) - u pet jedinica analize. Pozitivno intonirani sadržaji o mladima imali su 37% zastupljenosti, a negativni 36%. Među varijablama u ovoj kategoriji postoji još i ona koja se odnosi i na pozitivan i na negativan kontekst (u slučaju Nove imala je 20% zastupljenosti), kao i neutralan kontekst (7%). Na ovom portalu prevagu su odnele vesti o podršci studentima i hvalospevi o njihovoj borbi i načinu iskazivanja bunta. Nova je prenosila da nakon skupa studenata „Autokomanda sija ‘kao apoteka’”, te da je „verovatno čistija nego što je bila kad su došli”, ili da je pred protest u Novom Sadu „urlik besa i gladi za pravdom i normalnim životom ispustila srpska mladost“.

Kontekst sadržaja (portali)

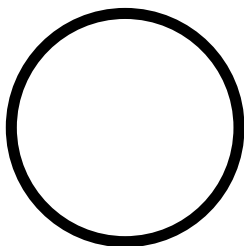
Potpuno drugačiju sliku o mladima čitaoci su mogli da steknu na portalu Alo. Kontekst vesti o mladima je u 79% slučajeva bio negativan, u 10% slučajeva neutralan, pozitivan u 6% slučajeva, a i pozitivan i negativan u 5% slučajeva. Alo je o mladima koji protestuju pisao kao o „teroristima“ i „fašistima“, otvoreno targetirao studente i aktiviste i bez dokaza im pripisivao određene stavove. Recimo, u vesti Aloa o protestu studenata u Novom Pazaru (14. 4. 2025) studenti se nazivaju pučistima i navodi se da su u taj grad došli da kvare odnose sa muslimanima i povampire ideju o autonomiji Sandžaka. U drugom tekstu, bez konkretnih dokaza, a pogotovo bez konteksta eskalacije nasilja u Novom Sadu (14. 8. 2025), navodi se da „teroristi pale žive ljude, tuku, psuju i prete“.

Blic je bio jedini portal na kom su relativno veliku zastupljenost u pogledu konteksta vesti imali i oni sadržaji koji su bili plasirani u neutralnom kontekstu (24%). Ipak, najviše je bilo sadržaja s negativnim kontekstom (61%). Ovaj portal mahom je izveštavao bez suđenja o tome kakvi su postupci mladih koji protestuju, već samo koji su njihovi postupci. Velikom procentu sadržaja sa negativnim kontekstom na Blicu doprinele su i vesti iz rubrike crna hronika koje su se ticale mladih.

ROD MLADIH

O ovoj kategoriji već je bilo reči u uvodu segmenta istraživanja posvećenog portalima. Mladi kao kolektiv bili su dominantni na svim portalima - Alo 81%, Blic 57% i Nova 76%. Ovo je posledica izveštavanja o mladima kao homogenoj masi i retkog izdvajanja pojedinaca. Tome je doprineo i sam studentski pokret, koji od začetka ne izdvaja lidere ili liderke, i ne stavlja pojedinca ispred grupe. Među ostalim varijablama nešto veću zastupljenost imao je jedino muški rod na portalu Blic (25%) što je ponovo posledica vesti iz domena crne hronike u kojima se češće pojavljuju mladići nego devojke. Devojke su bile zastupljenije od momaka jedino na portalu Nova, ali neznatno (13% prema 11%) iako su se četiri događaja na osnovu kojih je određen korpus za analizu sadržaja u istraživanju odnosila na devojke - tri napada na studente i studentkinje, među kojima su devojke bile te koje su prošle sa težim povredama, te slučaj studentkinje Nikoline Sindelić koja je pretrpela policijsko nasilje. Ipak, drugi događaji tih dana, poput protesta, eskalacije nasilja i generalnog štrajka, bili su zanimljiviji portalima, pa slučajevi ovih devojaka nisu dobili previše pažnje u sadržajima o mladima. Alo je, recimo, 19. avgusta, kada se odvijao protest podrške Nikolini Sidelić, preneo samo da je ministar unutrašnjih poslova Ivica Dačić demantovao njenu priču o policijskom nasilju koje je pretrpela, ne i „drugu stranu“ priče. Uz to, ovaj portal je uspeo da tri puta u okviru iste vesti pogrešno napiše ime aktivistkinje, nazivajući je Nikulina.

ŠTAMPA

UVOD

Analizirane novine (Danas, Politika i Informer) ne karakteriše istovetan stil izveštavanja. Među njima je jedino Informer istinski tabloid. Danas je njegova sušta suprotnost i po načinu izveštavanja i po uređivačkoj politici, dok se za Politiku, najstariji aktivan list u zemlji, može reći da tabloidne informacije prenosi u ozbiljnom formatu. Takođe, to je jedini analizirani list (i jedan od dva medija) koji je više o mladima izveštavao sa državnog, opšteg nivoa, nego sa lokalnog, ali i list koji se na raznovrsniji način bavio temom mladih ukoliko izuzmemo one teme koje su se ticale protesta, blokada fakulteta i eskalacije nasilja na ulicama.

Poput suprotnosti koje srećemo na portalima Alo i Nova, i u Informeru i Danasu isti događaji tumače se na potpuno različite načine. Uzmimo za primer događaje tokom leta, kada je na ulicama došlo do sukoba između građana, policije i aktivista Srpske napredne stranke. Za Informer, mladi su teroristi koji žele da spaljuju žive ljude, dok Danas daleko umerenijim tonom i bez bombastičnih naslova karakterističnih za žutu štampu prenosi da je vojska stala na stranu naprednjaka protiv građana. Politika o istom događaju izveštava uz naslov gotovo identičan onom iz Informera, ali zadržava prepoznatljivu naslovnu stranu koja odaje utisak ozbiljnog lista.

naslovne stranice, 15. avgust 2025.

Razlike u uređivačkim politikama analiziranih novina su očigledne. Danas se dva puta pridružio mladima u generalnom štrajku i izveštavao o njihovim aktivnostima dvostruko više nego dva konkurentna lista. U Danasu su objavljena ukupno 222 teksta o mladima, većinski posvećena buntu mladih, dok je u Informeru objavljeno 113, a u Politici 107 takvih tekstova, među kojima ima i onih iz domena crne hronike ili drugih rubrika. Danas je izrazito kritički nastojen prema vlastima, Informer im je izrazito naklonjen, a Politika je u sadržajima objavljenim tokom prvih nekoliko meseci godine pokušavala da balansirano izveštava o studentskim protestima i reakcijama vlasti na njih, da bi kasnije, nakon prvih sukoba tokom protesta, gotovo u potpunosti napustila takav način izveštavanja.

TEMA

U sva tri lista, kao i u svim medijima, dominantna tema bio je aktivizam mladih. Ipak, u Danasu je ova tema bila najizraženija (64%), dok je u Politici i Informeru ona bila zastupljena u 55% posmatranih sadržaja. Ono što u tom smislu razlikuje Danas od druga dva analizirana lista jeste to što je tema aktivizma mladih predstavljana u svim rubrikama osim rubrike Globus, koja je posvećena vestima iz sveta. Recimo, tokom januara, kada su analizirana četiri izdanja listova, Danas je u tri od četiri broja i u rubrici Kultura glavni tekst posvetio studentima. U svim ovim tekstovima umetnici su se ograđivali o buntu mladih, a naslovih tih tekstova glasili su:

- RTS u kampanji protiv studenata i umetnika (17. 1. 2025)
- Ovo je pitanje da li si za pravdu i istinu ili si za zločin i korupciju (25. 1. 2025)
- Studenti nas pozivaju na konkretnu i brzu, a ne virtuelnu pomoć (29. 1. 2025)

Jedina varijabla u kategoriji Teme koja je imala dvocifren postotak, osim teme aktivizma, u ovom listu bila je bezbednost mladih, zbog brojnih tekstova koji su svedočili o sprovođenju nasilja nad studentima. Istaknuta je još bila i tema vrednosti mladih (9%), dok su ostale varijable imale manje od 5% zastupljenosti.

U Informeru su osim aktivizma mladih dvocifreni postotak imale i teme koje se tiču bezbednosti mladih (14%) prevashodno usled izveštavanja o crnoj hronici i vrednostima mladih (22%). Kao i u slučaju portala Alo, u Informeru su uglavnom

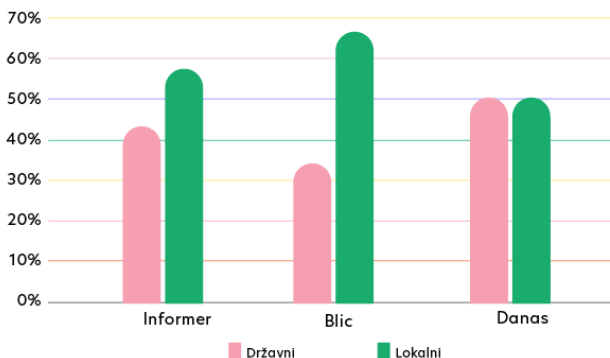
apostrofirane negativne vrednosti mladih, poput licemerja. I ovaj list je izveštavao o tome da studenti na Autokomandi „žale uz trubače i prasiće“, ali i da se „hvale nagradom teroriste“ (20. 8. 2025). Sve ostale varijable u okviru tema na protestu bile su zastupljene u manje od 10% sadržaja. U tematskom odabiru pri izveštavanju o mladima i načinu na koji je Informer izveštavao o njima jasno se prepoznaje isti propagandni narativ koji je prisutan i na portalu Alo.

Ovaj narativ prisutan je i u Politici, ali je taj list ipak izveštavao o mladima i na drugi, pozitivniji način, o kom će biti više reči u segmentu istraživanja posvećenom kontekstu vesti. Kada je u pitanju zastupljenost različitih tema o mladima u Politici, sem teme aktivizma ovaj list je u dvocifrenom postotku takođe izveštavao i o vrednostima mladih (16%) i njihovoj bezbednosti (16%). O vrednostima mladih u ovom listu uglavnom su govorili sagovornici, a ne sami novinari. Recimo, ruski politikolog Aleksandar Dugin pred veliki protest 15. marta za Politiku navodi da „među sinovima i kćerima Srbije ima onih koji više vole slatka obećanja nitkova, neprijatelja Hristovih, neprijatelja Srbije“. Profesor Čedomir Antić u autorskom tekstu za ovaj list piše o navodnom „programu blokadera“, navodi da je licemerje studenata „posebno vidljivo u delu posvećenom odbrani suvereniteta nad Kosovom i Metohijom i odnosu prema Republici Srpskoj. brane suverenitet, ali ne samo od Prištine već i od Vlade Srbije, ne štite Srpsku već 'specijalne veze sa njom', poštuju vojnu neutralnost, a prioritet su dobrosusedski odnosi“ itd.

GEOGRAFSKI OBUHVAT

Kako smo već napomenuli, jedino je Politika češće o mladima izveštavala sa državnog (61%) nego sa lokalnog nivoa (39%). Ovo je posledica većeg broja tekstova u kojima državni zvaničnici šalju uopštene poruke koje se odnose na mlade kao homogenu grupu, odnosno manjeg broja tekstova specifično posvećenih različitim protestima na lokalnu. O njima se izveštavalo, ali najčešće u okviru jedne vesti, dok su državni zvaničnici dobijali više prostora. Što se druga dva analizirana lista tiče, u Danasu je geografski obuhvat vesti o mladima bio jednak: i lokalni i državni su imali po tačno 50%. Za razliku od Politike, u ovom listu je to pre posledica velikog broja tekstova komentatorskog tipa - lični stavovi, pisma čitalaca, kolumne... - koji su se fokusirali na uopštenije teme, a ne na specifične događaje. U Informeru se, suprotno tome, veći broj vesti odnosio na specifične događaje, pa je državni geografski obuhvat imao 43% zastupljenosti, dok je lokalni imao 57% zastupljenosti. Iako Informerovi tekstovi obiluju komentatorskim sadržajem, ti komentari se u ovom tabloidu češće odnose na aktuelne događaje koji su se u posmatranom korpusu neretko dešavali na lokalnu.

Geografski obuhvat (novine)

AKTERI

Kao i kod portala, analiza zastupljenosti aktera u vestima o mladima u štampi otkriva mnogo o samoj uređivačkoj politici. Jedino su u listu Politika mladi bili najzastupljeniji akter (17%) u posmatranim vestima. Ipak, baš kao u slučaju portala Blic, ni ovde to ne treba da nas navede na zaključak da su mladi više govorili sami o sebi od, recimo, funkcionera na vlasti. Zbirno gledano svi funkcioneri na vlasti češće su bili zastupljeni u vestima o mladima od samih mladih. Predsednik Srbije imao je zastupljenost od 10% (druga najveća zastupljenost), ministarstva i ministri 8%, predsednica skupštine 5%, predsednik Vlade 3%, pokrajinske vlasti 1%, a lokalne tek nešto više 0% (uz jednu zabeleženu vest). Ako funkcionerima dodamo i političare koji pripadaju vladajućoj koaliciji, zastupljenost te grupe dvostruko je veća nego zastupljenost mladih. Takođe, funkcioneri su češće govorili o mladima u kontekstu njihovog aktivizma, dok su se mladi pojavljivali i u tekstovima koji sa tom temom nemaju veze. Na primer, u članku koji govori o tome da se nove generacije ne plaše da menjaju poslove (29. 6. 2025) među subjektima je čak šestoro mladih, što je najveći broj mladih u nekom od posmatranih članaka. Treba naglasiti i da su česti subjekti u vestima o mladima u slučaju Politike bili i opozicioni političari (8%), što je posledica prenošenja polemika iz Skupštine Srbije u kojima su opozicionari učestvovali. Recimo, u polemici o ekspozeu novog predsednika Vlade Srbije Đure Macuta (16. 4. 2025), tokom koje se govorilo i buntu mladih, prenete su izjave čak šest opozicionih političara. Zastupljenost od pet ili više procenata još su imale i varijable obrazovne i naučne institucije (9%), mediji sami (6%) i udruženja građana odnosno aktivisti (6%).

Kada govorimo o akterima u Danasu, najzastupljeniji su bili opozicioni političari sa 16% učešća. Oni su više puta bili subjekti u vestima o mladima od samih mladih (13%, tj. drugi po zastupljenosti), ali i od svih funkcionera i političara iz vlasti zajedno. Veliki broj aktera iz opozicije našao se u tekstovima o mladima usled tendencije lista Danas da „anketira“ više različitih opozicionih lidera u tekstu o jednoj temi. Šest opozicionih lidera govori u tekstu pod naslovom „Nema rasprave sa 'onima koji gaze decu'“ o najavljenom skupštinskom zasedanju. Isto je i u tekstu o ostavkama premijera i gradonačelnika Novog Sada i generalnom štrajku, a po petoro opozicionara govorilo je u tekstovima koji se tiču protesta 15. marta i potencijalnom raspisivanju izbora. Treća najzastupljenija varijabla bili su profesori, naučne i obrazovne institucije (11%); slede mediji sami (10%), ali se u slučaju Danasa ne radi o kratkim vestima kao kod portala. Velik procenat zastupljenosti varijable mediji prevashodno je posledica značajnog broja kolumni novinara i saradnika Danasa koje su bile posvećene mladima. Zastupljenost od preko 5% još su imala i udruženja građana i aktivisti (9%) uglavnom zbog prostora koje je ovaj medij davao sindikalnim i nevladinim organizacijama. Nešto ređe (8%) kao subjekti su se pojavljivale kulturne institucije i umetnici, iz razloga koji su već navedeni. Sve ostale varijable imale su pet ili manje procenata zastupljenosti, uključujući sve funkcionere i političare vlasti, među kojima niko nije imao zastupljenost veću od 3%.

Potpuno drugačije rezultate pruža analiza zastupljenosti aktera u vestima o mladima u Informeru. U ovom tabloidu najčešće su se u vestima o mladima oglašavala ministarstva, odnosno ministri (20%), a potom sami mediji (15%). Na trećem mestu je predsednik države sa 9% zastupljenosti,

koji se o mladima u ovom listu oglašavao dvostruko više nego mladi (4%). Ako bismo sabrali sve funkcionere koji su govorili o mladima i uporedili ih sa učešćem mladih, rezultat bi pokazao da su o političarima govorili skoro osam i po puta više. Ministri su ovoliku zastupljenost stekli zahvaljujući sitnim vestima - praktično samo njihovim izjavama - koje je Informer objavljivao povodom različitih događaja u kojima su mladi učestvovali, kao što su vidovdanski protest ili protest „Večeras pucate po šavovima“. Među njima, najčešće su se o mladima oglašavali ministar unutrašnjih poslova Ivica Dačić i ministar finansija Siniša Mali. Analiza aktera koji su govorili u Informerovim tekstovima o mladima pokazala je izrazitu jednostranost ovog lista, gotovo istu kao na portalu Alo.

Ivica Dačić:

„U Beogradu, u noći između ponedeljka i utorka, bilo je ukupno 2.300 do 2.400 blokadera, koji su drastično narušavali javni red i mir i svojom agresivnošću pokazali da imaju nameru da demoliraju, zapale prostorije SNS i napadnu policiju“

Siniša Mali:

„Srbija trpi velike štete zbog protesta u turizmu, ugostiteljstvu, zanatstvu... Naplata PDV-a je smanjena, ali se država neće predati i nadoknadiće sve izgubljeno. Ono što sedešava na ulicama je terorizam“.

Adrijana Mesarović:

„Braćimo Srbiju od svakog zla koje joj pretilo, od svih onih koji pokušavaju da je podele i izazovu bratoubilački rat, kao i od onih koji bi opet da krađu narodne pare i da nas vrate u vreme haosa i beznađa“.

KONTEKST

Jedino je u listu Danas kontekst vesti bio većinski pozitivan (39%); na drugom mestu je negativan kontekst (29%), potom neutralan (21%) pa i pozitivan i negativan kontekst sa 11%. U ovom listu tekstovi sa pozitivnim kontekstom uglavnom su bili oni koji su se ticali isključivo teme aktivizma mladih. U slučajevima kada je tema teksta bila i bezbednost mladih, tekstovi su uglavnom dobijali negativan kontekst jer su govorili o napadima na studente, policijskoj brutalnosti i hapšenjima.

S druge strane, u Informeru je čak 85% tekstova bilo napisano u negativnom kontekstu. Sadržaji napisani neutralnim tonom imali su 8% zastupljenosti, pozitivni 6%, a i pozitivni i negativni 1%. Ako bismo govorili u apsolutnim brojevima, sedam tekstova Informera o mladima bilo je napisano u pozitivnom kontekstu. Od tih sedam tri su bila posvećena povoljnim kreditima za mlade, dva su se odnosila na grupu Studenti 2.0, jedan je govorio o obezbeđivanju 25 specijalizacija za mlade lekare i jedan je govorio o navodnom ispunjenju četvrtog zahteva studenata u blokadi. Devedeset i pet tekstova o mladima bilo je negativno intonirano. Pripisivalo im se, između ostalog, da „žele krv“ i spremaju se za rat pred protest 15. marta, da su zamalo linčovali dekana Fakulteta sporta i fizičkog vaspitanja krajem aprila, a krajem avgusta da priželjkuju da Beograd gori kao Kijev.

Slična slika o mladima uočena je i u Politici, iako su procenti drugačiji. Negativno intonirani tekstovi imali su 55% zastupljenosti, neutralni 22%, pozitivni 15%, a i pozitivni i negativni u 8% slučajeva. Kako smo već napomenuli, Politika

je raznovrsnije izveštavala o mladima u analiziranom korpusu. Tako su u odabranim danima tri teksta bila posvećena mentalnom zdravlju mladih, mada su sva tri napisana u negativnom kontekstu, jer dva od tri teksta skreću pažnju na visok procenat mladih koji imaju probleme sa mentalnim zdravljem (17. 1. i 2. 5. 2025), a jedan na to da u trenucima tuge i neraspoloženja traže pomoć veštačke inteligencije (29. 12. 2025). Bilo je i tekstova o mladima koji ne podrazumevaju temu aktivizma a napisani su u pozitivnom kontekstu, kao što su već pomenuti tekst o zapošljavanju mladih ili tekst o takmičenju „studentska formula“ (3. 11. 2025). Ipak u prvom planu, na naslovnim stranama bili su tekstovi o omladinskom aktivizmu napisani u izrazito negativnom maniru. „Maske su pale, blokaderi brutalno napali policiju u centru Beograda“, „Napad na policiju, dekan umalo ličovan“ i „Pokušali da spale žive ljude u Novom Sadu“, neki su od naslova vesti o mladima sa naslovnica Politike.

ПОЛИТИКА

Среда, 29. април 2025. | Политика | 19 динара

НАСИЛJE ИСПРЕД ДИВА У НОВОМ САДУ

Напад на полицију, декан умало линчован

Окупациони вису позвали Хитиоу помоћи да одведе Патрика Дрпца, издатничко кезило је блокирано, избуше се глум, рекао је Ратко Дачић

Патрику је интервјуисао у извештају окупационих уредника, али, како је наведено у извештају, Дрпца је напустио уредник, који се одлучио да се повуче из ситуације. Дрпца је напустио уредник, који се одлучио да се повуче из ситуације. Дрпца је напустио уредник, који се одлучио да се повуче из ситуације.

ПОЛИТИКА

Среда, 29. април 2025. | Политика | 19 динара

Блокадерски програм

етају српска азиместану

Уредник је интервјуисао у извештају окупационих уредника, али, како је наведено у извештају, Дрпца је напустио уредник, који се одлучио да се повуче из ситуације. Дрпца је напустио уредник, који се одлучио да се повуче из ситуације.

Велики скуп код скупштине, блокадери на Славији

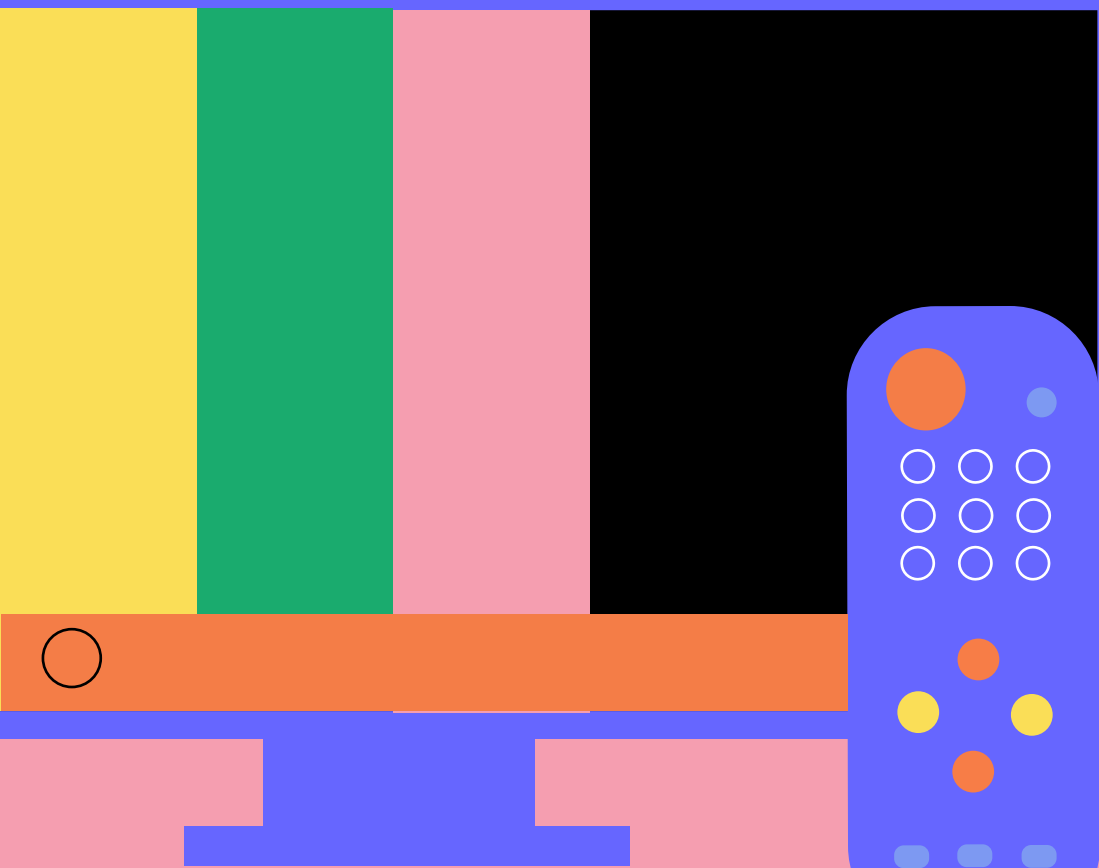

Уредник је интервјуисао у извештају окупационих уредника, али, како је наведено у извештају, Дрпца је напустио уредник, који се одлучио да се повуче из ситуације. Дрпца је напустио уредник, који се одлучио да се повуче из ситуације.

ROD MLADIH

Uz izuzetak Informera, u kom je muški rod mladih imao zastupljenost od 23%, u svim ostalim slučajevima i muški i ženski rod bili su na nivou jednocifrene procentualne zastupljenosti. U tekstovima Politike o mladima, i muški i ženski rod su imali 9% zastupljenosti, dok je kolektivni akter bio na 82%, a u Danasu po 8%, dok je kolektivni akter imao 84% učešća. Izuzetak iz Informera posledica je vesti iz rubrike crne hronike, u kojima su mladi muškarci bili akteri. Bilo ih je ukupno 27, a dominirale su saobraćajne nezgode, uz vesti o tučama, dilovanju narkotika i obračunima hladnim oružjem.

TELEVIZIJE

UVOD

Najmanji korpus sadržaja u ovom delu istraživanja potiče sa televizija. N1 je u posmatranim danima objavila najviše priloga o mladima (154), kojih je na Pinku bilo 85, a na javnom servisu 77. U pojedinim danima određenim za analizu sadržaja neki mediji nisu emitovali svoje centralne informativne emisije u ustaljenim terminima, već su umesto njih emitovane specijalne emisije posvećene tim događajima. Recimo, na N1 je u vreme protesta u Novom Sadu 1. februara 2025. godine emitovan Dnevnik, ali u znatno izmenjenom formatu – trajao je preko dva sata i podrazumevao dugačka uključanja reportera sa protesta. Tokom velikih protesta 15. marta i 28. juna u vreme Dnevnika su na ovoj televiziji emitovane specijalne emisije koje su trajale preko sedam ili osam sati. Slična emisija prikazivana je i na Pinku tokom protesta 15. marta. Ovakav program tretiran je kao jedan dugačak prilog i popisani su svi subjekti koji su bili gosti programa, dok su parafraze iz uključanja reportera isključene iz analize. Jedino je RTS emitovao sve dnevnikove tokom dana koji su odabrani za analizu – čak i kada je bio pod studentskom blokadom dve nedelje tokom aprila. Zbog

Informativna emisija RTS-a tokom blokade

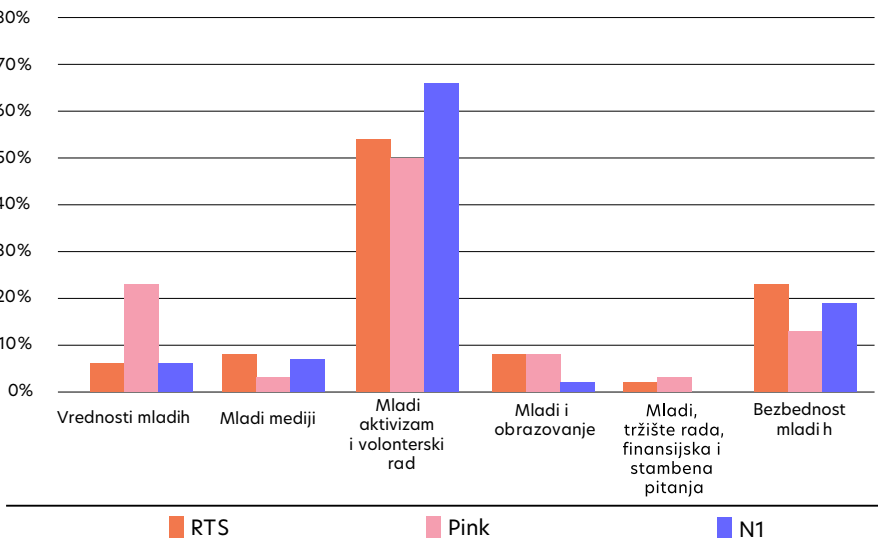
specifičnog konteksta, to jest direktnog sukobljavanja mladih s javnim medijskim servisom, izveštavanje ovog medija bilo je posebno interesantno za analizu. Studenti u blokadi su u više navrata protestovali ispred RTS-a zahtevajući da se o njihovim zahtevima i borbi izveštava na adekvatniji način, češće i objektivnije. Međutim, analiza izveštavanja ovog medija u odabranim danima, kada su se odigravali događaji od posebnog značaja za borbu mladih, pokazala je da je RTS o njima izveštavao najmanje od svih posmatranih medija i prevashodno u negativnom kontekstu. Nije bilo specijalnih emisija koje bi poremetile Dnevnik 2 RTS-a. Tokom dana koji su analizirani u prvom delu godine, a pre blokade RTS-a, ovaj medij je izveštavao o protestima mladih, ali su ti prilozi najčešće bili obgrljeni priložima koji su se ticali pseudodogađaja kao što su kontramitinzi i konferencije za medije vladajućih struktura. Nakon blokade, RTS je tokom analiziranih dana još manje izveštavao o mladima, a prilozi su sve češće bili negativno intonirani. Javni servis je do početka blokade objavio više od 40 vesti o mladima, a nakon što je ona otpočela nešto više od 30, pri čemu početak blokade RTS ujedno predstavlja i prvi analizirani dan u drugoj polovini korpusa.

Druge dve analizirane televizije mogu se posmatrati kroz prizmu analiziranih portala Alo i Nova, odnosno novina Informer i Danas. Na njima su prikazane dve suprotne slike o mladima i dva potpuno različita tumačenja stvarnosti. Na televiziji N1 češće se čuo glas mladih, a vesti o njima većinski su bile afirmativne, dok su gledaoci Pinka ređe mogli da čuju bilo kakve vesti o mladima; kada ih je ipak bilo – bile su negativne.

TEMA

Tema aktivizma bila je najviše zastupljena na sve tri analizirane televizije. U svetlu prethodno navedenog, očekivano je bilo da televizija N1 ipak o ovoj temi izveštava nešto češće od ostalih (66%). Na Pinku je tema aktivizma mladih bila zastupljena u tačno polovini priloga, dok se na RTS-u pojavila u 54% priloga. Kao i u slučaju portala Nova, odnosno novina Danas, i na N1 je varijabla bezbednost mladih druga po učešću i jedina dvocifrena, osim aktivizma. I u ovom slučaju to je posledica izveštavanja o napadima na mlade, policijskoj brutalnosti i hapšenjima. Šest od 20 analiziranih dnevnika ove televizije počelo je vestima o napadima na studente, dok se tema prve vesti svih analiziranih dnevnika istovremeno ticala i aktivizma mladih.

Teme (dnevnici)

S druge strane, na televiziji Pink je, kao na portalu Alo i u novinama Informer, osim aktivizma i bezbednosti mladih dvocifrenu zastupljenost imala i varijabla vrednosti mladih. Kao i na pomenutim srodnim medijima, i ovde su u prvi plan isticane negativne vrednosti mladih. Recimo, emitovan je manipulativan prilog o navodnoj tuči među studentima u blokadi na Pravnom fakultetu (16. 1. 2025); zatim prilog o predstavi koja je navodno igrana na jednom fakultetu, a u kojoj glumac povraća na zastavu Srbije (24. 1. 2025); studenti i aktivisti su prikazivani kao nasilnici željni krvi u prilogu o uhapšenima nakon prislušivanja u prostorijama novosadskog odbora PSG, itd.

Na RTS-u je druga po učešću (i jedina po procentima dvocifrena) tema bila ona koja se ticala bezbednosti mladih (22%). U okviru ove teme, javni servis je većinski plasirao priloge o napadima na studente, uz tek par onih koji su se ticali crne hronike. Međutim, rezultati analize izveštavanja RTS pokazuju da je javni servis drastično manje izveštavao o bezbednosti mladih nakon studentske blokade te kuće. Ova tema bila je prisutna u samo šest vesti nakon blokade, iako su se napadi na mlade tokom letnjih protesta intenzivirali, kulminirajući brutalnom policijskom akcijom 5. septembra 2025. godine. RTS je o ovome izvestio u prilogu u kom ministar unutrašnjih poslova, direktor policije i predsednik Republike objašnjavaju kako je policijska akcija bila potpuno opravdana i kako je „policija minimalno intervenisala“, bez ijedne izjave mladih i bez spominjanja narušavanja autonomije Univerziteta, te upada u rektorat u kom su policajci držali demonstrante zatočene.

GEOGRAFSKI OBUHVAT

RTS je, osim Politike, jedini među svim medijima koji je izveštavao o temama na državnom, opštem nivou, više nego sa lokala. Odnos među varijablama bio je 52% prema 48%. Na ostalim televizijama rezultat je bio nešto drugačiji. Na N1 se češće izveštavalo sa lokala (58%) nego sa državnog nivoa (42%) zbog veće količine priloga koji su govorili o protestima na lokalnu. I na Pinku je bilo više priloga sa lokala, ali neznatno - odnos je bio 51 prema 49%. Najčešće se izveštavalo iz Beograda, Novog Sada i Niša.

AKTERI

Odnos zastupljenosti aktera u vestima o mladima na televiziji N1 može se donekle uporediti sa rezultatima u istoj kategoriji na portalu Nove. I na N1 su najdominantniji bili mladi akteri (28%). Oni su i u sadržajima N1 sami o sebi više govorili nego svi funkcioneri i političari zajedno: bili su više nego četiri puta zastupljeniji subjekat u priložima od predsednika Republike (6%) i duplo zastupljeniji od svih funkcionera i političara vlasti zajedno. Druga varijabla po učešću bili su sami mediji (13%) usled brojnih priloga N1 satkanih isključivo od uključenja reportera sa protesta. Dvocifrene procenete zastupljenosti imali su još i rođaci, susedi i svedoci događaja (10%) jer su u ovu varijablu uključene i izjave građana koje je N1 snimao tokom protesta, kao i obrazovne, naučne institucije i profesori (10%) jer su u pitanju bili česti sagovornici ove televizije na temu pobune mladih. Osim varijable udruženja građana i aktivista (7%) svi ostali akteri bili su drastično manje zastupljeni - nisu imali više od 3%.

Na Pinku su rezultati ovog segmenta analize bili izrazito drugačiji. Mladi su u posmatranim priložima govorili u samo 8%

slučajeva, odnosno dvostruko manje od predsednika države (16%). Najzastupljenija varijabla bili su analitičari (20%), što je karakteristika koja Pinkčini drugačijim od svih ostalih analiziranih medija. Među analitičarima najčešće se kao akter koji govori o mladima pojavljivao Nebojša Krstić. Veliku zastupljenost imali su i mediji sami (15%), mada ne zbog vesti koje nisu imale sagovornike, već zbog onih priloga u kojima su sagovornici bili ljudi iz medija - najčešće urednici tabloida Informer i Srpski telegraf Dragan J. Vučićević i Saša Milovanović. Sem pomenutih varijabli, samo još četiri su imale 5 ili više procenata zastupljenosti, a to su: rođaci, susedi i svedoci događaja (6%), ministarstva i ministri (6%), predsednica Skupštine (5%) i policija, vojska, vatrogasci i spasioci (5%). Izveštavanje Pinka bilo je, kao i u slučaju Aloa i Informera, izrazito pristrasno i jednostrano. Mladi su bili akteri u posmatranim vestima samo 10 puta, pri čemu su šest subjekata bili pripadnici grupe mladih naklonjenih politici Srpske napredne stranke - Studenti 2.0.

U vestima o mladima na RTS-u najzastupljeniji su bili sami mladi, i to ubedljivo (26%). Jedine druge dve varijable sa dvocifrenom procentualnom zastupljenošću bile su predsednik države (10%) i mediji sami (10%). Međutim, i na RTS-u su zbirno funkcioneri i političari na vlasti bili češći akteri u vestima o mladima od samih mladih. Pet ili više procenata zastupljenosti imali su samo još rođaci, susedi i svedoci događaja (7%), ministarstva i ministri (8%), policija i vojska (7%) i obrazovne, naučne institucije i profesori (5%). I u ovoj kategoriji primetan je zaokret RTS-a nakon što su ga studenti blokirali. Mladi su se nakon početka blokade RTS u posmatranim vestima pojavili samo samo devet (od ukupno 35) puta. U prilogu o komemorativnom skupu u Novom Sadu, koji su organizovali studenti, na RTS-u nijedan student nije bio subjekat. Vest o studentskoj akciji „Zajedno raspisujemo pobedu“ u dnevniku RTS-a trajala je svega tridesetak sekundi i ni u njoj mladi nisu bili subjekti.

KONTEKST

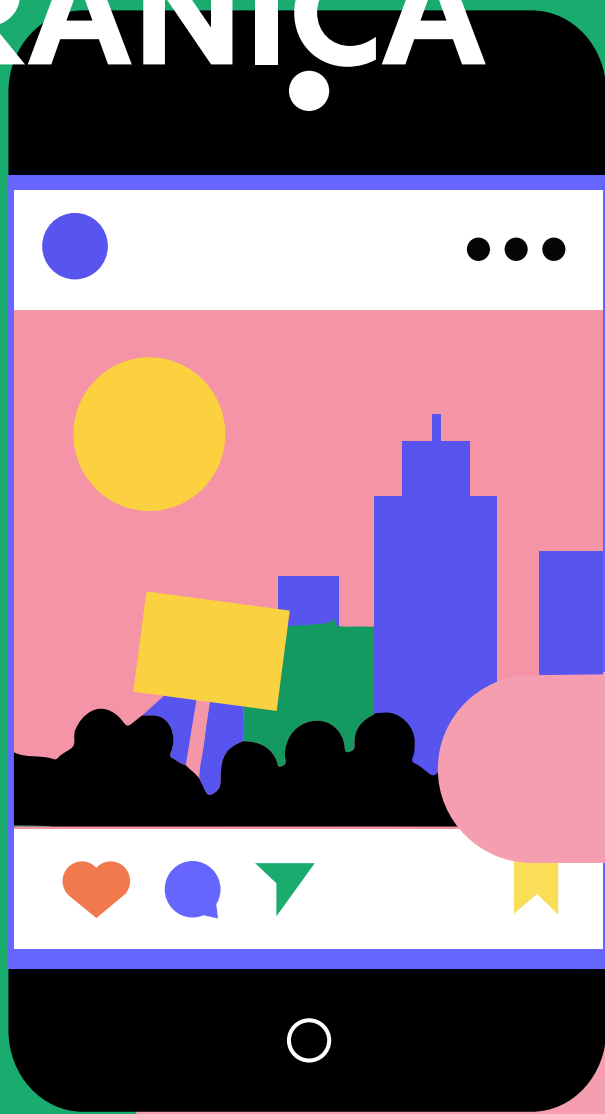
I u slučaju televizija primetna je izrazita polarizovanost domaćih medija. Dok su na N1 vesti o mladima češće bile pozitivno intonirane (40%) nego negativne (29%), neutralne (19%) ili i pozitivne i negativne (12%), na Pinku je situacija obrnuta. Vesti o mladima bile su znatno češće negativne (79%) i bilo je tek šest vesti sa pozitivnim kontekstom (7%). I u ovom slučaju vesti s pozitivnim kontekstom odnosile su se na samo nekoliko tema: krediti za mlade, ispunjenje četvrtog zahteva studenata u blokadi i grupa Studenta 2.0.

Konteksti vesti o mladima na RTS-u bili su nešto neutralniji. Ovaj kontekst bio je zastupljen u 38% vesti i one su se uglavnom odnosile na proteste iz prve polovine analiziranog korpusa. Na kraju, negativan kontekst preovladao je i u vestima javnog servisa (51%), uglavnom zbog izveštavanja o napadima na studente.

ROD MLADIH

O izrazito dominantnoj zastupljenosti kolektivnog aktera svedoči i analiza televizija. Na N1 je on bio zastupljen u 69% sadržaja, na Pinku u 80% sadržaja, a na RTS-u u 68% sadržaja. Devojke su bile zastupljenije od momaka jedino na javnom servisu, ali je razlika izuzetno mala (17% prema 15%). Na N1 se o devojka i mladićima pojedinačno govorilo gotovo jednako (15% odnosno 16%), kao i na Pinku, gde su muški akteri takođe bili nešto zastupljeniji (11% prema 9%).

ANALIZA INSTAGRAM STRANIČA

UVOD

Uloga društvenih mreža u političkoj komunikaciji i mobilizaciji prati se već gotovo dve decenije, od predsedničkih izbora u SAD 2008. (Obama protiv Makejna)²⁶ i tzv. „Twitter revolucije“ u Iranu,²⁷ ali je Arapsko proleće (2010-2012) u ovom kontekstu predstavljalo pravu vododelnicu. Tada je prvi put postalo globalno vidljivo kolika je potencijalna uloga društvenih mreža i čet aplikacija u organizovanju protesta, širenju informacija mimo državnih medija, povezivanju demonstranata, mobilizaciji građana, ali i (izuzetno bitnoj) međunarodnoj vidljivosti protesta. Građani Tunisa, Egipta, Libije, Sirije, Bahreina i Jemena delili su političke poruke i snimke policijskog nasilja preko Fejsbuka, Tvitera i Jutjuba, a vlasti tih zemalja shvatile su da kontrola mejnstrim medija više nije dovoljno sredstvo kontrole narativa. Zbog toga su narednih godina mnoge vlade nastojale da uvedu određene restriktivne mere ili mere nadzora. Tome je, na primer, pribegla iračka vlada 2019. godine, kada je s ciljem suzbijanja protesta ograničila pristup društvenim mrežama, ali i sredstvima telekomunikacije.²⁸

Iako je Arapsko proleće probudilo nadu da će onlajn komunikacija omogućiti pobjedu nad državnom cenzurom i jačanje demokratije, pozitivni zaključci su s vremenom

---

26 Robertson, S. P., Vatraru, R. K., & Medina, R. (2009, May). The social life of social networks: Facebook linkage patterns in the 2008 US presidential election. In D. GO (pp. 6-15).

27 Morozov, E. (2009). Iran: Downside to the "Twitter revolution". *Dissent*, 56(4), 10-14.

28 Al-Qteishat, A. S. (2024). Social media and political protest mobilization: unveiling the dynamics of the Arab Spring 2.0. *Current Psychology*, 43(45), 34538-34562.

predstavljani uz sve više ograda. Raluka Moldovan (2020)²⁹ navodi da su društvene mreže bile važan uslov za mobilizaciju demonstranata, ali ne i dovoljan faktor za ostvarivanje i održavanje demokratskih promena. Istovremeno, režimi su odgovorili represijom i koristili same društvene mreže za prikupljanje informacija i sprovođenje kontra-strategija, čime su ograničili delovanje aktivista, a što je važno i za kontekst aktuelnih protesta u Srbiji. Aleksa Robertson (2015)³⁰ objašnjava da su se ovim povodom među istraživačima Arapskog proleća formirala dva tabora: jednom su pripadali „tehoentuzijasti“ koji su naglašavali transformativnu moć društvenih mreža, a drugom „tehnoskeptici“, koji su isticali ograničenja onlajn komunikacije. Autorka upozorava da se uloga društvenih mreža često pojednostavljuje svođenjem složenih društvenih procesa na tehnološke faktore, zbog čega njihov uticaj treba posmatrati u širem kontekstu medijskog, društvenog i političkog okruženja.

Šire posmatrano, važno je uzeti u obzir i efekat uljuljkivanja koji u izvesnoj meri prati kliktivizam ili slektivizam – aktivizam baziran na klikovima, tj. aktivizam koji ne vodi nužno do bilo kakvog konkretnijeg oblik podrške (od dolaska na proteste do glasanja na izborima) i u tom smislu postaje samodovoljan. Ako zamislimo građanina koji smatra da je dovoljno to što je kliknuo lajk ili je podelio određeni aktivistički sadržaj, možemo li izgraditi tezu da ova vrsta pasivnog angažmana umanjuje nivo

---

29 Moldovan, R. (2020). The social media revolution that failed: Lessons from the Arab spring. *Redefining Community in Intercultural Context*, 9(1), 257-269.

30 Robertson, A. (2015). What's Going on? Making Sense of the Role of the Media in the Arab Uprisings. *Sociology Compass*, 9(7), 531-541.

aktivnog, tj. oflajn angažmana? Grupa holandskih istraživača³¹ zaključila je da su onlajn i oflajn aktivizam danas uglavnom međusobno povezani i komplementarni, a ne odvojeni svetovi. Društvene mreže olakšavaju dokumentovanje iskustava, izgradnju zajednica, formiranje normi i razvoj zajedničkog osećaja stvarnosti, dok onlajn angažman često može da podstakne ili podrži proteste van interneta. Autori odbacuju ideju da internet nužno proizvodi samo „slektivizam“. Iako postoje slučajevi u kojima onlajn i oflajn akcije nisu povezane, dominantni nalazi sugerišu da se one često prepliću, bilo zato što isti ljudi učestvuju u oba formata aktivizma, bilo zato što onlajn aktivnosti mobilišu druge na fizičko delovanje.

Kao što je prethodno rečeno, u ovom domenu ne postoje opštevažeća pravila i projekcije, budući da rezultati u velikoj meri zavise od specifičnih karakteristika društvenog i političkog konteksta zemlje u kojoj se odvijaju protesti. Kada je o Srbiji reč, naširoko je istraženo i na različitim nivoima dokumentovano suzbijanje medijskih sloboda. Izveštaji Reportera bez granica³² pokazuju da je naša država jedna od najgore rangiranih u Evropi³³, uz sve lošiju poziciju na listi: 2025. zabeležen je pad od osam mesta u odnosu na 2024. Nezavisno udruženje novinara Srbije (NUNS) zabeležilo je tokom 2025. čak 383 napada na novinare, od čega je čak 116 fizičkih

---

31 Greijdanus, H., de Matos Fernandes, C. A., Turner-Zwinkels, F., Honari, A., Roos, C. A., Rosenbusch, H., & Postmes, T. (2020). The psychology of online activism and social movements: Relations between online and offline collective action. *Current opinion in psychology*, 35, 49-54.

32 <https://rsf.org/en/country/serbia>

33 Od Srbije su, među evropskim zemljama, lošije rangirane samo Rusija i Belorusija.

napada.³⁴ Iako su postojali napori da se kvalitet medijske scene barem donekle poboljša uspostavljanjem nezavisnog Saveta Regulatornog tela za elektronske medije, čitav proces je zbog opstrukcija obustavljen i rešenje se ne nazire. Danas u Srbiji ne postoji nijedna televizija s nacionalnim pokrivanjem koja bi s kritičkom distancom izveštavala o vlasti, a i u domenu štampanih medija dominiraju (brojnošću i tiražima) oni koji su otvoreno prorežimski. Pritisci na najpopularniju mrežu kritički nastrojenih medija (N1, Nova S, Nova, Danas, Radar, Forbs) postajali su tokom 2025. sve izraženiji, pa je čitav opisani kontekst jasno vodio ka potrebi da se ojačaju alternativni modeli komuniciranja i mobilizacije.

Prema procenama Republičkog zavoda za statistiku,³⁵ u Srbiji 90,1% domaćinstava ima pristup širokopojasnom internetu. Mobilni telefon nema samo jedno od dvadeset domaćinstava, dok su laptop računari znatno ređe zastupljeni (52%). Prema izveštaju „Digital 2026“³⁶ oko 72% populacije ima nalog na makar jednoj društvenoj mreži. Najpopularnija među njima je Instagram, sa oko 3,4 miliona korisnika, a nakon toga Fejsbuk sa 3,25, pa Tiktok sa 3 miliona. Iako sadržaji sa Tvitera / Iksa u značajnoj meri utiču na javni diskurs, realan broj korisnika je daleko manji nego kod prethodno navedenih konkurenata i procenjen je na oko 690 hiljada. Studenti u blokadi otvarali su svoje naloge na različitim mrežama, a tipovi objava usklađivali su se u izvesnoj meri s prirodom tih mreža. U ovogodišnjem izdanju MUMO zadržaćemo se na Instagramu, kao najuticajnijoj platformi.

---

34 <https://nuns.rs/baza-nuns/>

35 <https://archive.is/m4LPn>

36 <https://datareportal.com/reports/digital-2026-serbia>

METODOLOGIJA

Formiranje korpusa započeto je izborom studentskih Instagram naloga koji će biti posmatrani, i to tako što je sa celovite liste odabrano 15 profila s najvećim brojem pratilaca. Konačan popis izgledao je ovako:³⁷

	NALOG	FAKULTET	BROJ PRATILACA
1	Studenti_u_blokadi	Krovni nalog studenata u blokadi	976k
2	Sviublokade.fdu	Fakultet dramskih umetnosti, Univerzitet umetnosti u Beogradu	244k
3	Etfublokadi	Elektrotehnički fakultet, Univerzitet u Beogradu	75k
4	Ftn_se_budi	Fakultet tehničkih nauka, Univerzitet u Novom Sadu	65k
5	Blokada.fon	Fakultet organizacionih nauka, Univerzitet u Beogradu	62k
6	Blokada.fpn	Fakultet političkih nauka, Univerzitet u Beogradu	54k
7	Blokada_pravni	Pravni fakultet, Univerzitet u Beogradu	51k
8	Masinci.u.blokadi	Mašinski fakultet, Univerzitet u Beogradu	50k
9	Blokada.ffuns	Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu	34k
10	Blokada.dunp	Državni univerzitet u Novom Pazaru	28k
11	Blokada.mfub	Medicinski fakultet, Univerzitet u Beogradu	26k
12	Ngs.niss	Univerzitet u Nišu	25k
13	Studentusvakomselu	Nalog kampanje „Student u svakom selu“	23k
14	Blokada_mfns	Medicinski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu	20k
15	Blokada.arh.bg	Arhitektonski fakultet, Univerzitet u Beogradu	18k

37 Naveden je broj pratilaca u momentu kada je korpus formiran.

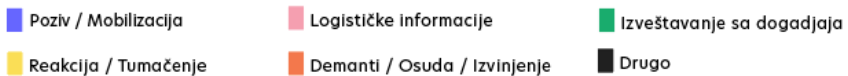
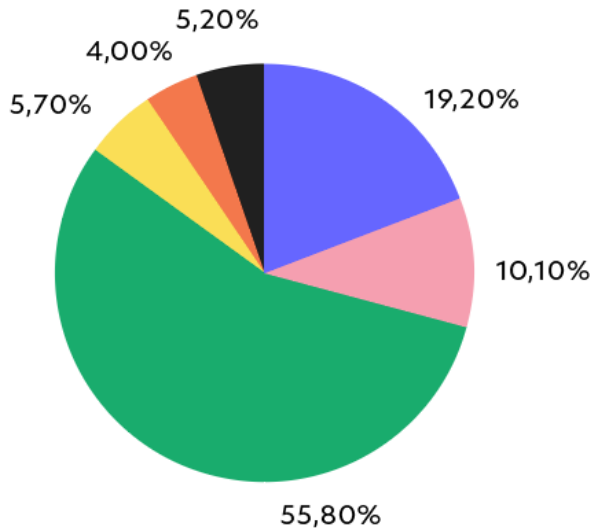
Kao što se može videti, zastupljeni su nalozi sa ukupno pet univerziteta. Listom su obuhvaćeni, između ostalog, glavni studentski nalog (Studenti u blokadi), nalog koji se istakao multimedijalnim sadržajima (FDU), nalozi fakulteta gde je u samim zgradama sprovedeno nasilje nad studentima (Filozofski fakultet UNS, DUNP), kao i specijalizovani nalog za terenske akcije (Student u svakom selu). Retroaktivnom analizom je u martu 2026. načinjen popis svih relevantnih objava za navedene datume. Izuzeci su načinjeni u slučaju da se određeni nalog o posmatranom događaju (protestu) oglasio naknadno - u tom slučaju posmatran je adekvatan kasniji datum. Za svaku objavu označeno je kojoj vrsti pripada: da li su u pitanju poziv, logističke informacije, izveštavanje sa događaja, reakcija na događaj, reakcija na sadržaj (demanti/osuda / izvinjenje) ili nešto drugo.

OPŠTI NALAZI

Za 30 posmatranih događaja (20 opštih i 10 događaja solidarnog karaktera) identifikovano je ukupno 1.976 objava, od čega se na grupu opštih događaja očekivano odnosi većina (1.769). To bi značilo da je svaki nalog prosečno postavio 131 objavu, odnosno da je prosečan broj objava po događaju 65. Međutim, videćemo da nam taj okvir „prosečnog“ ne govori mnogo sam po sebi, budući da su među događajima, kao i među naložima, postojale velike razlike.

Kada je reč o tipovima objava, dominantni su bili izveštaji sa događaja (više od polovine korpusa), nakon čega slede pozivi i logističke informacije. Reakcije, tumačenja, demanti, osude i izvinjenja bili su ređe zastupljeni.

Tipovi objava na instagramu

Ukoliko naloge posložimo prema broju objava, videćemo da je najaktivniji bio krovni studentski nalog (ujedno i najpraćeniji), sa 244 objave. Među pojedinačnim fakultetima najviše objava imao je Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu, a najmanje Fakultet dramskih umetnosti (FDU). U isto vreme, upravo je FDU najpraćeniji nalog jednog fakulteta, što jasno ukazuje da učestalost objavljivanja nije nužno u korelaciji s brojem pratilaca. FDU je prvi fakultet koji je stupio u blokade, a istakao se i po kreativnim video sadržajima i visokom nivou produkcije. Iako nemamo uvid u dinamiku rasta broja pratilaca na nalogu FDU, može se pretpostaviti da im je nekoliko originalnih, izuzetno viralnih sadržaja, pomoglo da se izdvoje i privuku

veliki broj pratilaca. Kada iz sekcije „Drugo“ izdvojimo video-klipove, videćemo da je FDU prvi po učešću tih sadržaja u ukupnom broju svojih objava (15%).

NALOG	UKUPNO	POZIV	LOGISTIKA	IZVEŠTAVANJE	REAKCIJA	DEMANTI	DRUGO
Studenti_u_blokadi	244	44	28	112	23	16	21
Blokada_pravni	213	42	23	132	6	4	6
Masinci.u.blokadi	200	21	15	152	3	3	6
Blokada.fon	161	30	20	88	8	4	11
Etfublokadi	156	33	15	89	12	3	4
Blokada.mfub	155	27	9	100	4	8	7
Blokada.ffuns	129	35	16	64	6	6	2
Blokada.arh.bg	127	17	7	82	8	3	10
Ftn_se_budi	126	36	27	44	8	8	3
Ngs.niss	112	22	7	66	5	4	8
Blokada.fpn	99	20	11	49	11	7	1
Blokada_mfns	96	23	14	36	9	7	7
Blokada.dunp	80	8	4	57	3	2	6
Sviublokade.fdu	67	18	4	26	5	4	10
Studentusvakomselu	11	4	0	6	1	0	0

Najmanje objava uočeno je na nalogu „Student u svakom selu“, ali treba imati u vidu da je reč o specijalizovanom nalogu čija svrha nije da prati krupne događaje, već upravo suprotno – da fokus postavlja na mala mesta, kojima se inače pridaje nedovoljno pažnje.

Kada je reč o događajima, najviše objava vezano je za 15. mart (protest „15. za 15“), proteste 14. avgusta („Večeras pucate po šavovima“) i komemorativni skup 1. novembra u Novom Sadu, povodom prve godišnjice tragedije. Sva tri događaja imaju skoro potpunu pokrivenost kroz mrežu naloga. U slučaju 15. marta vidi se kombinacija mobilizacije, logistike i izveštavanja; 14. avgusta dolaze do izražaja saopštenja kojima se osuđuje policijska brutalnost, dok se 1. novembar 2025. posebno ističe kao masovni komemorativni događaj. Vidovdanski protest i 5. septembar takođe su visoko pozicionirani, što pokazuje da su najveću pažnju privlačili masovni skupovi, događaji sa konfliktima/policijskom intervencijom i događaji koji su imali snažan simbolički naboj.

DATUM	DOGAĐAJ	BROJ OBJAVA	BROJ AKTIVNIH NALOGA
15.03.2025	Skup „15. za 15“ u Beogradu	203	14
14.08.2025	Protesti „Večeras pucate po šavovima“	198	15
01.11.2025	Veliki komemorativni skup u Novom Sadu	194	15
28.06.2025	Veliki vidovdanski protest u Beogradu	153	14
05.09.2025	Veliki protest u Novom Sadu; policijska tortura u kampusu	118	14
01.02.2025	Protest u Novom Sadu „1. 2. na 3 mosta“	103	13
24.01.2025	Generalni štrajk; povređena studentkinja na Novom Beogradu	100	14
01.06.2025	Protest „Vostani Srbije“ u više od 30 gradova	97	14
27.01.2025	Protest „Pod našom (auto)komandom“	94	9
01.03.2025	Protest u Nišu „Studentski edikt“	90	13

Među 30 posmatranih događaja samo jedan nije bio pokriven ni na jednom od naloga: formiranje šatorskog naselja (tzv. „Ćacilenda“) „Studenata koji žele da uče“ u Pionirskom parku u Beogradu (6. 3. 2025). Postoji nekoliko potencijalnih objašnjenja za to: moguće je da studenti u blokadi nisu želeli da reaguju na inicijalne poteze suparničke grupe studenata, ili možda nisu pretpostavili budući značaj šatorskog naselja i dimenzije koje će ono poprimiti. Skroman broj objava uočen je i u vezi sa pozivom građanima da formiraju zborove (9. 3. 2025), protestom poljoprivrednika ispred Banovine u Novom Sadu (15. 9. 2025), kao i tajnim snimanjem aktivista u prostorijama novosadskog odbora Pokreta slobodnih građana, tj. sa hapšenjem šestoro aktivista (13. 3. 2025).

FUNKCIJE OBJAVA

Instagram nalozi studenata u blokadi objedinjuju raznolike funkcije, koje su - videćemo - donekle komplementarne funkcijama različitih činilaca medijskog sistema. One služe kao platforme za izveštavanje (tekstualno i audiovizuelno), striming platforme, centri za odnose s javnošću i prikupljanje donacija, pa i mim stranice, uz izraženo učešće građanskog novinarstva. U jednom prilično zatvorenom medijskom sistemu studenti su iskoristili onlajn resurse kako bi samostalno pokrili onaj prostor koji im je - uprkos nedvosmislenom značaju njihovog pokreta - ostao uskraćen u većini mejnstrim medija, ili je (češće) iskorišćen za difamaciju pokreta. Naravno, ovakav mehanizam ne može biti sveobuhvatna zamena za zdrav mejnstrim medijski prostor, ali, kao što ćemo videti, uspeva da uz relativno male resurse stvori i plasira sadržaj koji stotine hiljade građana smatraju relevantnim. Nalog „studenti_u_blokadi“ imao je centralnu ulogu zbog najvećeg broja objava i pratilaca, pa je korišćen i kao indikator tema koje su prevazilazile lokalni kontekst, odnosno kao naznaka da je izneti stav zajednički stav studenata u blokadi, a ne pojedinačnog plenuma.

NALOZI KAO PLATFORME ZA PR

Studenti su koristili svoje naloge kako bi pozivali kolege i druge građane na javne skupove i proteste, kako bi ih obavestavali o odlukama plenuma, o prikupljanju sredstava, ali i kako bi delili savete za bezbedno i kreativno učešće u događajima. Iako nalozi imaju autonomnu „uređivačku politiku“, primetno je da je u većini slučajeva postojala jasna koordinacija oko protestnih parola i ključnih poruka. One su obično isticane na prvim slajdovima objava. Na jezičkom planu primetno je

korišćenje zamenica i prideva koji upućuju na kolektiv (Nećete nas gaziti, Svi smo mi Nikolina, Ili mi ili oni) i solidarnost (Za našu Anu, Žene u prvim redovima, Solidarno uz kolege). Lista uočenih parola izgleda ovako:

Nećete nas gaziti (16. januar), Od krvave nadstrešnice do krvave haube (16. januar), Sve mora da stane (24. januar), Za našu Anu (28. januar), Čutanja je dosta, 1. 2. na 3 mosta (1. februar), Sretnimo se na Sretenje (15. februar), Ništa nije daleko za pravdu (15. februar), Će se majemo? (1. mart), Žene u prvim redovima (8. mart), Borbeni dan žena! (8. mart), Svi na RTS (14. april), Niko nije umoran, RTS je blokiran (14. april), Svi na RTV (14. april), Vostani, Srbije (1. jun), Hoćemo izbore (1. jun), Decentralizacija se učitava (1. jun), Vidimo se na Vidovdan (28. jun), Imate zeleno svetlo (28. jun), Večeras pucate po šavovima (14. avgust), Gde smo ono stali? (18. avgust), Svi smo mi Nikolina (19. avgust), Pametniji ne popušta, pametniji se organizuje (19. avgust), Srbijo, da li se čujemo (5. septembar), Duboko oranje sistema (15. septembar), Traktor stiže, huljo moja (15. septembar), Zastani, Srbijo (1. novembar), Neka tišina odjekne (1. novembar), Ili oni ili mi (21. decembar), Solidarno uz kolege (21. decembar), Zajedno raspisujemo pobedu (28. decembar)

U porukama čiji je cilj mobilizacija često možemo uočiti vezivanje za važne datume (Vidovdan, Sretenje), umetnička dela („Vostani, Srbije!“, „Igrali se konji vrani“, pesme Đorđa Balaševića), krilatice („Ovaj petak - izuzetak“, kao varijacija na moto Politikonog zabavnika), a u slučaju protesta u Nišu i poigravanje s dijalektom („Će se majemo?“). U kontekstu optužbi da su studenti „strani plaćenici“, „antisrbi“ ili „rušitelji države“, protestni diskurs je često uključivao patriotske motive i reinterpretaciju nacionalnih simbola. Veliki protest u Kragujevcu

15. februara 2025. godine organizovan je pod sloganom „Sretnimo se na Sretenje“, čime je uspostavljena simbolička veza sa Sretenjskim ustavom iz 1835. godine. Na društvenim mrežama objavljivani su istorijski motivi i citati iz nacionalne književnosti, uključujući Njegoševe stihove -

„Vuk na ovcu svoje pravo ima
ka tiranin na slaba čovjeka;
al tirjanstvu stati nogom za vrat,
dovesti ga k poznaniju prava,
to je ljudska dužnost najsvetija!“

- kao i stihove „Horde“ Jovana Dučića:

„Presiti se zemlja od krvavog vala,
ali vam pobjeda ne osvetli lice;
Jer lovor ne niče s bunjišta i kala,
on je za heroje, a ne za ubice“.

Slični obrasci korišćeni su i tokom priprema za Vidovdanski protest 28. juna 2025. godine. Parola „Vidimo se na Vidovdan“ pojavljivala se u različitim varijantama: „Sve se vidi na Vidovdan“, „Vidimo se na Vidovdan, robovi!“ i tome slično. U vizuelnom materijalu korišćeni su motivi semafora, crvenog i žutog kartona i „zelenog svetla“, uz poruke poput „Ovo je poziv koji se ne odbija“ i „Imate zeleno svetlo“.

Služeći se administrativnim funkcionalnim stilom, studenti u blokadi objavljivali su saopštenja, demanti, osude i apele. U tim objavama artikulisani su politički i društveni zahtevi, isticano distanciranje od političkih stranaka i nevladinih organizacija, kao i odgovori na medijske kampanje i optužbe usmerene protiv pokreta. U prvom redu, stranice su služile za slanje poziva: da građani stupe u generalni štrajk (24. januar),

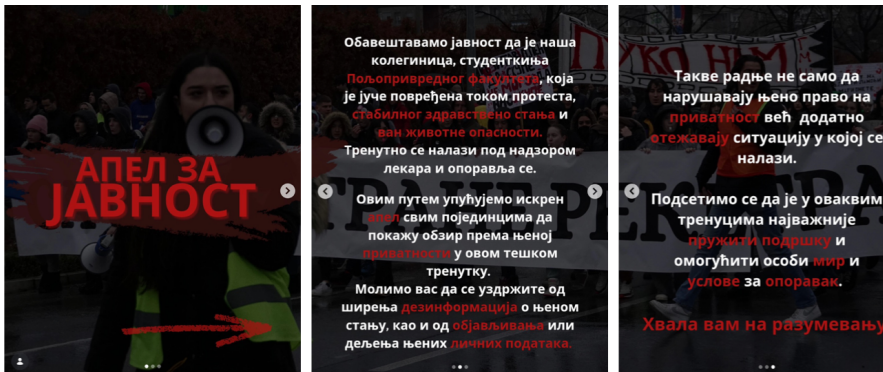
da očiste Autokomandu nakon blokade (27. januar), da dođu do prostorija SNS na protest zbog prebijenih studenata u Novom Sadu (28. januar), da se pridruže čoveku koji je pred novosadski protest 1. februara trčao od Kalemegdana do Petrovaradina (1. februar), da formiraju zborove (9. mart), da blokiraju RTS (14. april), da iskažu građansku neposlušnost (28. jun) itd. Uz ovakve pozive, koji su bili opšteg karaktera, bilo je i nekoliko situacija kada su određeni „lokalni“ nalozi sugerisali alternativnu aktivnost. Na primer, beogradski fakulteti su uoči velikog komemorativnog skupa 1. novembra pozvali sve Beograđane koji ne mogu da dođu u Novi Sad da poštu odaju na raskrscima kod Pravnog fakulteta, Poljoprivrednog fakulteta ili Pete beogradske gimnazije. Takođe, za vreme velikog protesta u Novom Sadu (1. februara), u Nišu je organizovan paralelni protest manjeg obima, na koji su Nišlije pozvane putem naloga Ngs_niss.

Primeri poziva i logističkih informacija

Kada je reč o logističkoj komponenti, objave su obilovale tehničkim podacima čiji je cilj bio da olakšaju građanima dolazak na protest (posebno ako se očekivalo da putuju u drugi grad), da naznače mape kretanja, podele zadataka, pa i podelu prevoza. Tako je, na primer, u danima pred najveći skup u Beogradu (15. mart) veliki broj prevoznika iz unutrašnjosti iznenada otkazao zakup autobusa za prevoz građana. Studenti su preko Instagrama pozvali sve ljude sa sopstvenim automobilima da prijave raspoloživa slobodna mesta putem Gugl formulara. Na niškom nalogu objavljen je i ishod: „Bonus podatak: u roku od sat i po su svim studentima našli prevoz!”

Važan segment ovih poruka bili su i bezbednosni protokoli, uz gotovo refrenski moto „Pametniji se organizuje“: Objavljena su uputstva „Kako ostati bezbedan na protestu“, sa detaljnim zdravstvenim smernicama za delovanje prilikom ispaljivanja suzavca, zatim „Znaš li šta sve smeš na protestima?“, uz brojeve kriznih centara za one koji bi bili privođeni, kao i uz informacije o raspoloživoj prvoj pomoći: „Naša radna jedinica se sinoć nalazila na 6 punktova... sve dok i poslednja povređena osoba nije zbrinuta“ (MFUB, 28. jun). Logistički okvir objava je u osnovi bio „pripremi“, a u nekoliko situacija i krizni, što je bilo posebno uočljivo na najvećem protestu, 15. marta. Kada je, nakon upada sumnjivih pojedinaca iz pravca Pionirskog parka, došlo do incidenata i zasipanja okupljenih kamenicama i staklenim flašama, krizni štab mreže oglasio se upravo putem Instagrama. Redarima je izdato naređenje da momentalno skinu zaštitne prsluke i proglašen je prekid skupa: „Studentski protest se završava... Apelujemo na građane da se povuku na bezbedno“. Često se dešavalo da pojedinačni nalozi objave post iz „svog“ delokruga. Tako su studenti Medicinskog fakulteta iz Beograda 17. marta objavili saopštenje o tegobama građana koji su prijavili iskustvo nalik zvučnom topu, uz zahtev Lekarskoj komori Srbije da reaguje na slučajeve lekara koji su odbijali da pruže medicinsku pomoć tim građanima.

Apel protiv širenja dezinformacija i ličnih podataka povređene studentkinje (25. januar)

Objave studenata u blokadi često su, a posebno u prvim mesecima, sadržale različita ograđivanja od pojedinaca, grupa, ali i nasilja. Tako smo, na primer, u danima oko generalnog štrajka imali priliku da čitamo ograđivanja od protesta koalicije NADAzakazanog za isti dan (FPN), od „svih političkih partija i njihovog delovanja“ (DUNP), od Miloša Pavlovića iz grupe „Studenti koji žele da uče“ (MFUB), kao i od „bilo kog oblika nasilja“ (MFNS). Ovakvo distanciranje od opozicije u međuvremenu je postajalo nešto slabije apostrofirano, a studenti u blokadi podržali su opozicione liste na lokalnim izborima održanim 2025. i 2026; ipak, u kontekstu najvažnijih, parlamentarnih izbora, stav je ostao praktično isti - studenti ne žele saradnju sa opozicionim strankama i deluje da je to, na planu komunikacija, bila jedna od najistaknutijih poruka još od rane faze njihovog samoorganizovanja. Pitanje autonomije pokreta bilo je posebno izraženo 13. marta 2025. godine, kada su tabloidi i televizije sa nacionalnom frekvencijom objavili tajno snimljen razgovor novosadskih aktivista i političara. Zvanični studentski nalozi ubrzo su objavili saopštenja u kojima su se distancirali od prisluškivanih pojedinaca: „Duboko smo razočarani i zapanjeni ovakvim delovanjem organizacija koje su tvrdile da zastupaju studentske interese... Mi nismo deo bilo kakvih političkih kalkulacija, niti ćemo dozvoliti da se studentska borba koristi za tuđe interese. Studenti su ti koji su pokrenuli Srbiju i studenti će odlučivati o svom protestu - bez manipulacija, bez stranaka, bez skrivenih planova“. Kasnije je deo studenata ipak podržao uhapšene i proterane kolege, ali ta aktivnost nije ni izbliza imala isti odjek kao inicijalna, pa je čitav događaj ostao pod senkom narativa koji su kreirali tabloidi.

Osim komunikacije sa pristalicama, studenti su se u pojedinim objavama direktno obraćali policiji i žandarmeriji. Jedna od objava iz avgusta sadržala je pitanja: „Raste li vam zaista dopamin dok tučete sopstveni narod?... Imate li vi majke? Supruge? Decu?“. U istoj objavi navedeno je i: „Pendreci ne brišu savest. Uniforma ne pere krivicu... Jer na kraju dana, vi ste samo radili vaš posao, zar ne?“ (FON, 14. avgust). Ovakve poruke bile su usmerene na moralnu odgovornost pojedinaca unutar represivnog aparata. Kao što je navedeno, Instagram stranice služile su studentima i da objave demanti određenih „zvaničnih“ informacija: na primer, nalog FTN demantovao je 28. aprila da je njihov kolega „fizički povredio dekana DIF-a“ Patrika Drida.

NALOZI KAO PLATFORME ZA IZVEŠTAVANJE

Budući da su studenti izveštavali o događajima koje su sami organizovali, nema neophodne kritičke distance, te njihovo izveštavanje u formalnom smislu ne možemo oceniti kao novinarsko. Međutim, ono je po svojoj formi svakako nalik novinarskom: javnost pravovremeno biva obavještena o događajima i ima priliku da na te izveštaje reaguje, putem komentara i drugih oblika interakcije. U tom smislu, postoji nadzor nad procesom izveštavanja, čime se podstiče faktografski utemeljeno pisanje. Svakako, moglo bi se reći da taj nadzor sprovodi pristrasna publika, naklonjena studentskom pokretu, ali iz nekolicina primera ispravki možemo zaključiti da povratna reakcija (u korektivnom smislu) ipak postoji i da se od studentskih naloga očekuje visok nivo profesionalnog pristupa. Iz sledećeg primera (ETF, 16. januar) vidimo kako su studenti reagovali na ranjavanje svoje kolegice tokom odavanja 15 minuta tišine:

Nakon zločina koji se jutros dogodio tokom petnaestominutne mirne blokade raskrsnice Bulevara i Ruzveltove ulice, a u kome je naša koleginica sa Pravnog fakulteta zadobila povrede, hitno smo reagovali i zajednički organizovali dužu blokadu raskrsnice kod Pravnog fakulteta u znak podrške koleginici. Pozvali smo i građane da nam se pridruže. Zatim smo se preko Slavije uputili ka Vrhovnom javnom tužilaštvu. Kroz buku i energiju smo želeli da iskažemo sav bes i saosećanje koji su se nakupili u svima nama i time izvršimo pritisak na tužilaštvo da donosi odluke u skladu sa zakonom. Hapšenje nije dovoljno, čekamo presudu. Udar na jedno od nas je udar na sve nas!

Dakle, vidimo da tekst objave odgovara na osnovna novinarska pitanja, uz zaštitu privatnosti teško povređene studentkinje, ali da ima i određene karakteristike PR saopštenja, poput završne rečenice „Udar na jedno od nas je udar na sve nas!“.

Kada je o izveštavanju reč, treba imati u vidu da su Instagram stranice katkad služile kao promocija drugih kanala komunikacije. Recimo, FTN je 5. septembra pozvao svoje pratioce da prate prenos velikog protesta uživo preko Jutjub kanala Blokada.info.

Objavljivani su prenosi studentskih šetnji, video-materijali, fotografije okupljenih (često kao kontraargument tabloidima i zvaničnicima koji su tvrdili da je interesovanje za protest veoma malo), kadrovi akcije „Tura do Strazbura“, ali i snimci policijske torture, čime se formirala arhiva kojom bi se kasnije potpomoglo procesuiranje napadača i dokazivanje nedužnosti privedenih učesnika. Štaviše, po modelu koji bi

se mogao opisati kao participativno novinarstvo, studenti su 28. juna tražili od građana da im dostave sve raspoložive slike i snimke nasilja nad građanima. Ovaj pristup može biti veoma koristan, što je pokazao i zajednički poduhvat nekoliko nevladinih organizacija i istraživača predvođenih prof. Vladanom Jolerom, koji su 15. marta, upravo na osnovu dokumentovanih iskustava građana, izradili analizu „Svedočanstva zvučnog napada“.³⁸ U kriznim momentima, kada je veliki broj studenata i drugih građana bivao pretučen ili priveden, Instagram stranice su služile i da bi se pribavile informacije o nestalima. Na primer, FON je 15. avgusta objavio post s naslovom „Ne znamo gde su nam kolege!“, uz napomenu da je dvoje studenata poslednji put viđeno na protestu kod Generalštaba, kao i da porodice i advokati ne znaju gde su.

U manjem broju slučajeva uočene su i složenije analize. Na primer, nakon policijske brutalnosti u Novom Sadu u septembru, glavni studentski nalog preneo je rezultate hemijske analize materije pronađene u kanisterima koji su, pretpostavlja se, korišćeni za napad na građane. Rezultati do kojih se došlo na novosadskom PMF-u pokazali su da je u pitanju opasni CN gas, opisan je čitav postupak provere i data lista naučnih referenci.

Nakon što su studenti videli pripadnike policije kako sa baterijskim lampama, nakon protesta i primene sile petog septembra, skupljaju ispaljene kanistere hemijskih sredstava, kod studenata je probudena ozbiljna sumnja. Zbog toga je odlučeno da se organizovano prikupie svi dostupni dokazi, uključujući pronađene kanistere ispaljenih hemijskih sredstava, kako bi se isti predali na nezavisnu analizu i time razjasnilo da li je korišćen običan suzavac ili druga sredstva protivzakonite i potencijalno opasnije namene. Prikupljeno je nekoliko desetina neobeležanih kanistera, na nekim kanisterima jasno se vide tragovi ulivanja oznaka. Prilikom nezavisne analize ovih kanistera odabrana su četiri reprezentativna uzorka (ispitani uzorci biće označeni kao uzorak 1, uzorak 2, uzorak 3 i uzorak 4).

HEMIJSKA ANALIZA

Identifikovano jedinjenje	RT (min)	m/z
Benzaldehid	3.8	77,105,81
Fenol	4.2	94,86
Acetofenon	4.7	105,77,51,120
Naftalen	6.1	128,102
Bifenil	8.2	154,76,128
Difenilmetan	8.7	166,167,152
Benzofenon	10.8	105,77,51,182
Horacetofenon (CN)	11.8	105,77,51,184
Benzil	12.5	105,77,51,120

Identifikovano jedinjenje	RT (min)	m/z
2-hloro-benzaldehid	5.4	139,140,111
2-hloro-benzonitril	6.0	137,102,75
2-hlorobenzalmononitril (CS)	10.1	153,188,126

Nakon rezultata odrađenih analiza, nedvosmisleno i sa sigurnošću možemo da potvrdimo da su pripadnici MUP-a Republike Srbije (pripadnici 14P policije i žandarmerije) u noći 05.09.2025. upotrebili dva različita hemijska sredstva za uspostavljanje javnog reda i mira, poznatija kao CS i CN.

Objava na osnovu analize novosadskog PMF-a (14. septembar)

NALOZI KAO PLATFORME ZA INFOTEJMENT

Budući da ne pripadaju grupi mejnstrim informativnih medija, Instagram stranice studenata u blokadi mogle su, uz prethodne dve funkcije, da razvijaju i treću, zabavljачku, kroz pristup koji bismo mogli nazvati infotejmentom. O čemu je reč? Pojam infotainment nastao je krajem osamdesetih godina u SAD kao spoj reči „information” i „entertainment”, čime je označen medijski sadržaj koji istovremeno ima informativnu i zabavnu funkciju.³⁹ U literaturi se infotejment najčešće definiše kao hibridizacija novinarstva i zabave, odnosno mešanje elemenata ozbiljnog informisanja sa estetikom, dramaturgijom i narativnim obrascima

39 Thussu, D. K. (2015). Infotainment. The international encyclopedia of political communication, 1-9; Selo, A. (2025). Infotainment Journalism. International Journal of Health, Economics, and Social Sciences (IJHESS), 7(1), 525-530.

karakterističnim za zabavne formate. Ovakvi su sadržaji u analiziranom korpusu najčešće služili tome da se, uz podsmeh, kritikuju određene izjave i postupci političara na vlasti. U tom segmentu najviše je prednjačio nalog Fakulteta dramskih umetnosti, koji je redovno objavljivao dinamične montaže visokog nivoa produkcije.

Video-montaže studenata FDU

Važan segment komunikacije odnosio se na upotrebu ironije, pop-kulturnih referenci i kratkih video formata, naročito Instagram rils videa. Objave su često kombinovale izjave državnih funkcionera sa snimcima protesta i policijskih intervencija, čime se stvarao kontrast između zvaničnih narativa i realnosti na terenu. Jedna od objava sadržala je poruku: „Dok su studenti i građani privedeni, prebijeni i preplašeni, predsednik se smeška. Odgovaraćete“ (FON, 5. septembar). Deo video sadržaja bio je opremljen titlovima na engleskom, što ukazuje na pokušaj da se ključne poruke protesta prenesu međunarodnoj publici.

Humor i ironija takođe su imali značajnu ulogu. MFUB je 16. januara koristio aluziju na repliku iz serije „Vratiće se rode“ (Mi smo se ovde raširili), dok je tokom poziva na generalni štrajk objavljen video sa društvenom igrom

„Ne ljuti se, čoveče“ i porukom „Naljuti se, čoveče!“. Više puta su s podsmehom pravljene aluzije na najavljenju knjigu predsednika Srbije „Kako sam pobedio obojenu revoluciju“. Tokom protesta ispred Radio-televizije Srbije 14. aprila korišćena je parola „Vreme je da REM izađe iz REM faze!“, kao i direktni pozivi korisnicima društvenih mreža: „PRESTANI DA ČITAŠ OVO. AKO IMAŠ VREMENA DA ČITAŠ OPIS NA INSTAGRAMU, IMAŠ VREMENA DA ODEŠ DO RTS-a. UKLJUČI SE DA IH ISKLJUČIMO!“ (FDU, 14. april).

JAČANJE SOLIDARNOSTI

Studenti su putem Instagram naloga u više navrata iskazivali solidarnost sa svojim saborcima i saborkinjama, ali i sa širim društvenim grupama. Kada su tabloidi počeli da dele intimne fotografije jedne studentkinje, studentski nalozi su taj čin su označili kao „osvetničku pornografiju“ (revenge porn). U saopštenju je navedeno: „Ovo je klasičan i strašan primer osvetničke pornografije - zloupotrebe intime žene da bi se pokazala moć i kontrola... To je pokušaj da se ženama jasno pošalje poruka: 'Ako progovorite, zgazićemo vas kroz vašu intimu'“ (FPN, 19. avgust).

Solidarnost sa drugim društvenim grupama predstavljala je važan deo komunikacije pokreta. Tokom protesta prosvetnih radnika studenti su organizovali akcije podrške, uključujući „štafetni maraton“ od Novog Sada do Beograda, uz poruke poput: „Diplome su simbol znanja, istrajnosti... danas u omotima diploma... nosimo poruku da smo do kraja uz studente i radnike!“ (FTN, 25. februar). Tokom blokade Brankovog mosta 26. marta korišćena je parola „Svi do

mosta, jer je dosta“, dok su u otvorenim pismima prosvetnim radnicima studenti pisali: „Hvala vam što niste odustali... vi ste dokaz da istinski prosvetitelji ne samo da prenose znanje, već i sopstvenim primerom uče mlade ljude kako se boriti za pravednije društvo“ (FTN, 26. mart).

Primeri objava solidarnosti

Prvi maj 2025. godine predstavljen je kao dan radničke borbe, a studenti su zajedno sa sindikatima zahtevali „izmene Zakona o radu i Zakona o štrajku koji štite vlast, dok istovremeno obespravljaju radnike“ (FON, 1. maj). Tokom Osmomartovskog marša posebno su isticane žene u protestnom pokretu, kroz slogane poput „Žene u prvim redovima“ i poruke zahvalnosti studentkinjama: „Od prvog dana u prvim linijama i sa svih pozicija, žene vuku ovaj proces napred“ (ETF, 8. mart).

Solidarnost je izražavana i prema poljoprivrednicima tokom protesta u Vojvodini, kroz objave poput „Duboko oranje sistema“ i korišćenje stiha „Traktor stiže, huljo moja“, s aluzijom na Balaševićev stih „Jesen stiže, dunjo moja“.

Centralno mesto u simboličkom okviru protesta zauzimala je tragedija na Železničkoj stanici u Novom Sadu. Redovno održavanje petnaestominutne i šesnaestominutne tišine

postalo je važan ritual kolektivnog sećanja. Posebnu pažnju izazvao je slučaj Dijane Hrke, majke jednog od stradalih, koja je 5. novembra 2025. godine stupila u štrajk glađu ispred Narodne skupštine. Studentski nalozi objavljivali su poruke podrške poput: „Borba Dijane Hrke nije samo njena borba, to je borba svih nas... Vi ste majka svih nas, a mi smo Vaši studenti.“ Istovremeno su objavljivane tvrdnje o pritiscima kojima je bila izložena, uključujući puštanje četničke pesme „Morem plovi jedna mala barka“, sa stihom „Pošla majka sina da potraži“, putem razglasa u njenoj blizini. U reakcijama studenata naglašavano je da „svaki život ima neprocenjivu vrednost“, dok su studenti organizovali dežurstva i okupljanja podrške ispred parlamenta.

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

U ovom izdanju MUMO analizirana je ukupno 3.941 jedinica sadržaja: 1.965 u mejnstrim medijima i 1.976 na Instagram stranicama. Kroz prvi deo istraživanja mogli smo da vidimo kako bi izgledala medijska slika mladih u periodu najveće krize da studenti od samog začetka svog pokreta nisu počeli da grade „paralelnu“ medijsku infrastrukturu na društvenim mrežama. Svi negativni aspekti izveštavanja o mladima, uočeni tokom prethodnih ciklusa MUMO, sada su u tabloidnim medijima dovedeni do krajnosti i apsurdna, bez prezanja od govora mržnje, otvorenog falsifikovanja, danonoćne propagande i povezivanja mladih sa fašističkim i ustaškim pokretom, kao i sa terorizmom. Korpus ovog istraživanja oformljen je tako da obuhvati različite uređivačke prakse za svaku grupu medija (jedan prostudentski, drugi antistudentski i treći neutralan), ali treba imati u vidu da je realna medijska slika bila nepovoljnija po studente od onoga što ovaj izveštaj prikazuje, budući da su antistudentski mediji neuporedivo brojniji i vidljiviji, a neutralnih je suštinski veoma malo. Uostalom, kao što je istraživanje pokazalo, čak je i u tom delu korpusa (u Politici i na RTS-u) preovladavala interpretacija koja odgovara vlastima. Dakle, ovaj izveštaj pregledno donosi tipove diskursnih strategija o mladima, ali su kvantitativni pokazatelji zasigurno drugačiji ukoliko se u obzir uzme celokupna medijska scena.

Teško je u dovoljnoj meri predočiti koliko je studentski pokret promenio medijsku vidljivost mladih u Srbiji, ali bi se moglo reći da je tu temu sa potpune margine smestio u sam centar. Za razliku od ranijih ciklusa istraživanja MUMO, u kojima su mladi najčešće bili predstavljeni kroz teme kriminala, nasilja, nesreća i bezbednosnih rizika, ovogodišnji korpus obeležila je tema društvenog i političkog aktivizma. Ipak, ta promena nije značila i stabilizaciju pozitivnije ili složenije slike o

mladima u mejnstrim medijima. Naprotiv, način na koji su mladi predstavljani ostao je snažno zavisian od uređivačke politike pojedinačnih medija, pa smo tako mogli da pratimo dijametralno suprotne izveštaje o istim događajima. Ne bismo, vodeći se izrekom Istina je uvek negde u sredini, mogli da kažemo da je ta istina na pola puta između izveštavanja Informera i Danasa, ili Pinka i N1. Istraživanje „Blokadna beležnica“ FakeNews Tragača, fokusirano samo na dezinformacije i manipulacije sa portala, ukazalo je na nepokolebljivu nameru provladinih tabloida da sistematski iskrivljuju svaki segment ove teme i da za studentski pokret vezuju najmračnije ideje 20. veka, tj. najtamnije stranice istorije čovečanstva. Dakle, iako se u prostudentskom bloku takođe može govoriti o manama izveštavanja, pre svega kroz veoma izraženu pristrasnost i navijačko novinarstvo (posebno na portalu Nova), ti sadržaji su u faktografskom i etičkom smislu i dalje neuporedivo kvalitetniji od onih iz antistudentskog bloka.

Jedan od važnih nalaza jeste da su mladi u mejnstrim medijima najčešće bili predstavljani kolektivno. Takav obrazac delimično odgovara samoj organizaciji studentskog pokreta, koji je izbegavao personalizaciju i liderstvo. Dok je medijsko predstavljanje mladih kao homogene grupe imalo afirmativni okvir u prostudentskim medijima, kroz izgradnju slike generacijske solidarnosti, u antistudentskim medijima korišćeno je za generalizacije, stigmatizaciju i kolektivnu diskreditaciju. Na primer, ukoliko bi jedan student (pa čak i predstavnik opozicije, koji nema direktnu vezu sa studentskim pokretom) učinio nešto neprimereno, čitav postupak je opisivani kao blokaderski. To je posebno primetno u danima protesta, kada su tabloidi tragali za nečim vulgarnim ili nasilničkim, da bi pod tim vizuelnim okvirom predstavili sve studente u blokadi.

Drugi deo istraživanja, usmeren na Instagram naloge studenataublokadi, pokazuje drugačiju logiku komuniciranja. Dok su mejnstrim mediji uglavnom interpretirali pokret spolja, studentski nalozi su omogućili pokretu da govori u svoje ime. Instagram je korišćen kao prostor informisanja, koordinacije, mobilizacije, demantovanja, dokumentovanja incidenata, ali i šale. Time su studentski nalozi preuzeli deo funkcija koje se tradicionalno vezuju za medije: prikupljanje informacija, njihovo strukturiranje, javno arhiviranje i distribuciju širokoj publici, a reč je o više stotina hiljada građana Srbije, kao i o međunarodnoj javnosti. Iako smo se u ovom izdanju MUMO fokusirali na Instagram, treba imati u vidu da je izgrađena dosta složenija mreža platformi, koja uključuje i velike zajednice na čet aplikacijama (npr. Viberu), Jutjub kanale, naloge na X i Fejsbuku, kao i komunikaciju putem mejla.

U poređenju s mejnstrim medijima (čak i onim prostudentskim), Instagram stranice su nudile znatno veću kontrolu nad sopstvenim narativom. Kroz saopštenja, najave, pozive, analize, reklame i zabavne audiovizuelne formate studenti su nastojali da neposredno komuniciraju s građanima i da dođu do što većeg broja saveznika. U tom svetlu, na Instagram stranicama je solidarnost bila jedna od centralnih komunikacionih niti. Ona se stvarala kroz podršku prosvetnim radnicima, poljoprivrednicima, penzionerima, porodicama žrtava novosadske tragedije, uhapšenima i kolegama - studentima koji su bili žrtve represije.

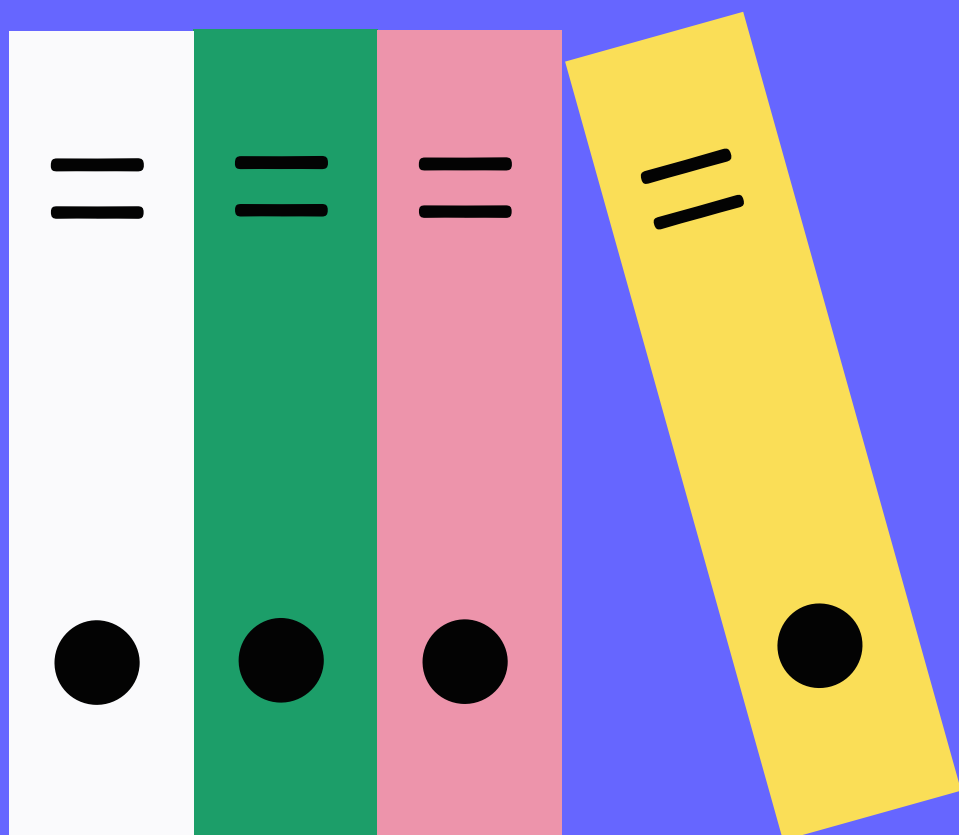
Analiza takođe pokazuje da su studentski nalozi razvili prepoznatljiv multimedijalni jezik. Video-montaže, kratki rils formati, ironija, slogani, aluzije na reference iz sfere pop-kulture, humor koji sadrži elemente „šifrovanog“

i „internog“ (iako mu je cilj da uključi veliki broj ljudi) uglavnom su uspešno korišćeni za promociju i mobilizaciju. Bilo bi dobro da u nekim budućim istraživanjima, primenom drugačijih metoda (svakako širih od pukog sagledavanja metapodataka) dobijemo jasniju analizu publike, tj. načina na koji su studenti uticali na percepciju određenih tema.

Studenti su svojim delovanjem uspeli da probiju deo medijske blokade zbog koje im je uskraćen adekvatan i nepristrasan prostor na javnom servisu i drugim televizijama s nacionalnim pokrivanjem. Međutim, tu vrstu „zamene“ ne treba tumačiti kao dovoljnu, jer za određeni deo populacije društvene mreže nisu dostupne, ili se ne tretiraju kao kredibilan izvor, ili su zbog delovanja algoritama studentski nalozi „nevidljivi“ – iako postoje. Takođe, bez obzira na mnoge kvalitete studentskih naloga na društvenim mrežama, određena važna pitanja ostaju nerazrešena ili nedovoljno dobro rasvetljena ukoliko ne postoji adekvatna kritička distanca, koja se može oformiti samo kroz instituciju nezavisnog, profesionalnog novinarstva. Studenti u blokadi jesu putem Instagrama izražavali kritike prema studentima, ali gotovo uvek prema suparničkoj strani („Studenti koji žele da uče“) ili – u nekoliko navrata – prema opoziciono nastrojenim kolegama koje su se navodno oglušile o načela zajedničke borbe. Na studentskim nalogima takođe su uočene i različite vrste nekonzistentnosti, od nedoslednog dizajna, preko različitih varijanti slogana za isti događaj, pa sve do krupnijih pitanja (npr. od koga se tačno ograđujemo, s kojim argumentima, kojim tonom), ali su takve razlike očekivane s obzirom na diverzitet unutar studentskog pokreta i nivo autonomije koji je svaki fakultet u blokadi zadržao za sebe. U vreme kada se ovaj izveštaj zaključuje (sredina maja 2026) naširoko se diskutuje o skorim vanrednim izborima,

na kojima će se nadmetati i studentska lista. U tom svetlu, očekivano je da će i svi posmatrani nalozi biti u službi predizborne kampanje, što će takođe biti vredno analize. Takođe, bez obzira na ishod izbora, biće interesantno videti koja će biti svrha ovih naloga kada se kampanja završi i kako će biti korišćen ovaj - s komunikacionog stanovišta - ogroman resurs.

LITERATURA

- Al-Qteishat, A. S. (2024). Social media and political protest mobilization: unveiling the dynamics of the Arab Spring 2.0. *Current Psychology*, 43(45), 34538-34562.
- Anđušić, A. (2026). Monitoring report on hate speech in Serbia. Belgrade: Media Diversity Institute Western Balkans, 257-269.
- Beširević, K. (2025). "Nisi nadležan": How a Student Movement Dictates Political Change in Serbia (2024/2025). *Contemporary Southeastern Europe*, 12(1), 30-38.
- Čikić, J., & Bilinović Rajačić, A. (2025). I'm blocking because...- Students' motivations for participating in the student protest in serbia in 2024/2025. *Političke perspektive: časopis za istraživanje politike*, 15(2), 7-30.
- Đukić, V. G. (2025). (Tragi)komedija zabune - dvojnjak države i studentski plenumi. *Napredak - časopis za političku teoriju i praksu*, 6(3), 39-48. <https://doi.org/10.5937/napredak6-59538>
- Greijdanus, H., de Matos Fernandes, C. A., Turner-Zwinkels, F., Honari, A., Roos, C. A., Rosenbusch, H., & Postmes, T. (2020). The psychology of online activism and social movements: Relations between online and offline collective action. *Current opinion in psychology*, 35, 49-54.
- Igrutinović, D. (2025). Deep Inside of a Parallel Universe: Religious Elements Surrounding the Student Movement in Serbia. *Religious dialogue and cooperation*, 7(7), 9-18.
- Ilić, V. (2025). Protest "Bitnish": Political Communication Through Banners at Student Protests in Serbia (2024/2025). *Etnoantropološki problemi/Issues in Ethnology and Anthropology*, 20(2), 497-534.
- Jankov, S. (2026). The use of arts and the performativity of architecture within the culture of resistance: The case of central station in Novi Sad. *Filozofija i društvo*, 37(1), 9-30.
- Janjić, S. (2026). Reductio ad Hitlerum: Historical analogies in Serbian tabloid reporting on student protests. In: *Jezik i društvene nauke u kontaktu: Kultura sećanja* (ur. N. Ilić, K. Pejković i M. Bosanac). Novi Sad: Filozofski fakultet.

- Jerkov, A., Bešlin, M., & Radeljić, B. (2025). The depoliticization of protest: understanding the 2024/2025 Serbian students' uprising. *Cogent Social Sciences*, 11(1), 2583748.
- Klačar, B. (2025). Dugo putovanje u Evropu - percepcija Evropske unije u doba realizacije projekta "Jadar" i studentskih protesta u Srbiji. *Politička revija*, 86(4), 71-92. <https://doi.org/10.5937/pr86-59964>.
- Knežević, A. (2025). An autoethnographic account of the anti-corruption student protests in Serbia 2024/25. *Contemporary Southeastern Europe*, 12(1), 51-61.
- Mijatović, M. R. (2025). Lokalni izbori u Zaječaru i Kosjeriću 2025. godine. *Politička revija*, 86(4), 191-211. <https://doi.org/10.5937/pr86-61900>
- Moldovan, R. (2020). The social media revolution that failed: Lessons from the Arab spring. *Redefining Community in Intercultural Context*, 9(1), 257-269.
- Morozov, E. (2009). Iran: Downside to the "Twitter revolution". *Dissent*, 56(4), 10-14.
- Perišić, N. (2025). Diskurs transparentnih poruka na studentskim protestima u Srbiji 2024. i 2025. godini. *CM: Communication and Media*, 20(58), 375-399. <https://doi.org/10.5937/cm20-62183>
- Radenović, S. S. (2026). Politička kultura isključivosti u Republici Srbiji tokom studentskih blokada 2024/2025. godine - ogleđ o kulturfašizmu. *Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Prištini*, 56(1), 321-349. <https://doi.org/10.5937/zrffp56-60126>
- Radoman, M. (2025). Fragmented Solidarity? Reflections on Queer Participation in the 2024/2025 Student Protests in Serbia. *AM Journal of Art and Media Studies*, (38).
- Robertson, A. (2015). What's Going on? Making Sense of the Role of the Media in the Arab Uprisings. *Sociology Compass*, 9(7), 531-541.

- Robertson, S. P., Vatrupu, R. K., & Medina, R. (2009, May). The social life of social networks: Facebook linkage patterns in the 2008 US presidential election. In D. GO (pp. 6-15).
- Stjepić, D. & Subotić, I. (2023). Mladi u medijskom ogledalu 2022. Beograd: Krovna organizacija mladih Srbije.
- Tošić, J. (2025). Authoritarian trajectories of (de) alienation: political affect, invoking the state and humanist-Marxist legacies. *Inter-Asia Cultural Studies*, 26(5), 844-860.
- Vranić, B. (2025). Od otuđenosti do omladinskog partizanstva. *Politeia*, 15(29), 11-28. <https://doi.org/10.5937/politeia0-59169>
- Zvijer, N., Radoman, M., & Marković, A. (2025). The formal features of protest slogans as an element of symbolic struggle in Serbia's faculty blockades (2024-2025). In *New Divisions, Struggles and Solidarities in South East Europe Book of Proceedings International Scientific Conference*, Belgrade, June 13-14, 2025 (pp. 79-96). Sociological Scientific Society of Serbia.

Lektura i korektura
Marija Mavrić
Marija Jovanović

Dizajn
Dunja Vasiljević

ISBN 978-86-80578-37-8

Sufinansira
Evropska unija

Bundesministerium für
wirtschaftliche Zusammenarbeit
und Entwicklung

Akademie

YOUthCARE
for Change